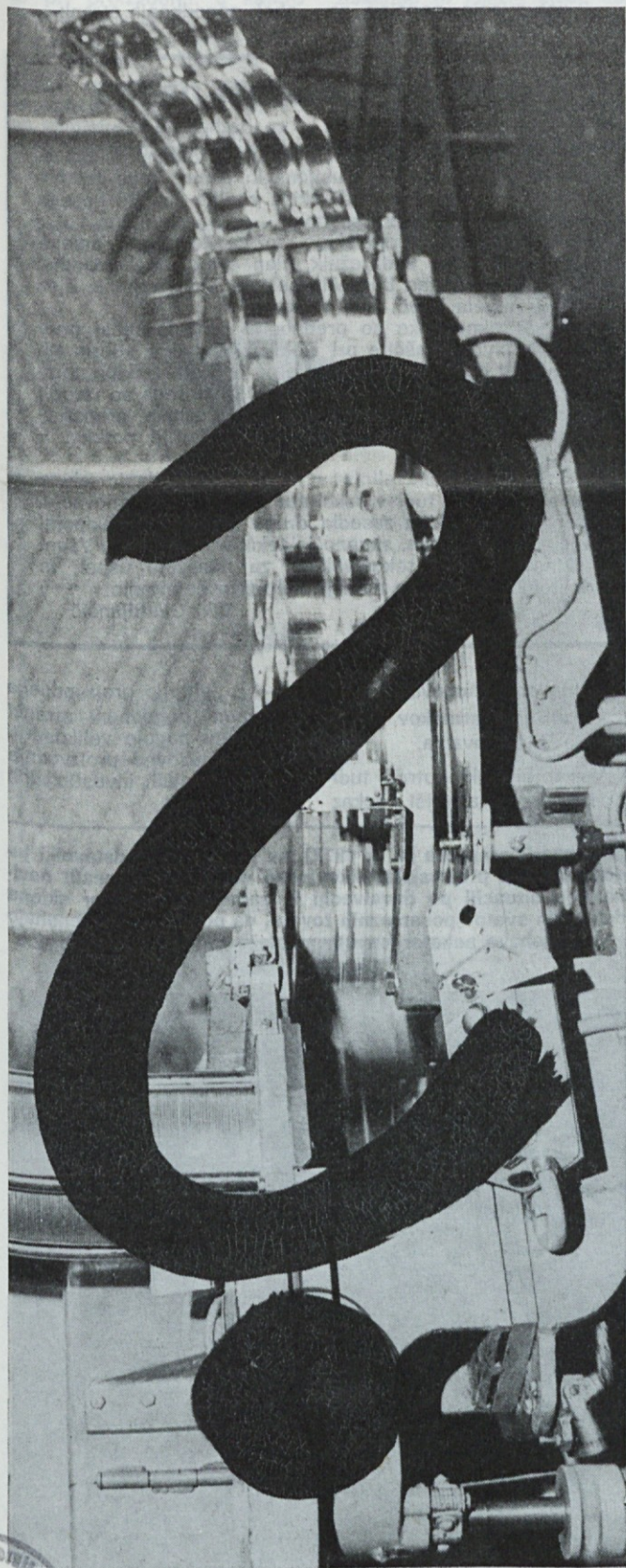

SATURNUS

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SATURNUS LJUBLJANA — LETO XIV ŠTEVILKA 5 — MAJ 1972

Pa menda ne bodo stroji obstali?

Stroji čakajo, odjemalci tudi, ni pa denarja za surovine

Novi tečaj dinarja z lansko devalvacijo in podražitev reproduksijskega materiala, ki smo ga prisiljeni kupovati na zunanem trgu, so nam povečali proizvodne stroške za 30 odstotkov. Kje vzeti za kritje teh 30 % stroškov ali za kritje primanjkljaja, ki je nastal z administrativnim državnim ukrepom — devalvacijo in zamrznitvijo cen na domačem trgu?

V takšen položaj so prišli vsi jugoslovanski proizvajalci kovinske embalaže: »Saturnus«, »MGK« — Rijeka, »Lim« Zagreb, »Limprodukt« Novi Sad, »Kozara« Novska, »Pluto« Zagreb, »Plutal« Ljubljana, »Metaloplastika« Šabac. Skupno je v tej industriji zaposlenih več kot 6500 delavcev, ki izdelajo letno 75.000 ton pločevinaste embalaže v skupni vrednosti nad 861 milijonov dinarjev. S to količino krije mo potrebe vse jugoslovanske živilske, kemične in farmacevtske industrije. V embalaži omenjenih tovarn so si izdelki mesne, sadne in zelenjavne predelovalne, kot tudi kemične industrije utrlj pot na svetovni trg. Kakovost pločevinaste embalaže je na evropski ravni, njena Ahilova peta pa je material za reprodukcijo, katerega uvažamo, ker ga Jugoslavija ne proizvaja.

Jugoslovanska železarska industrija ne izdeluje bele pločevine, pa tudi kemična ne vseh materialov, ki so potrebni pri proizvodnji pločevink. Jugoslovanska živilska, kemična in farmacevtska industrija pa za svoje izdelke potrebuje embalažo, v kateri jih pošilja širom sveta. Brez uvoza tu ne gre! Vprašanje je samo, ali še naprej uvažati pločevino ter jo predelovati v embalažo v Jugoslaviji, s čemer je mnogo cenejša (transport) in zaposluje nad 6500 delavcev, ali pa uvažati že embalažo, naše delavce pa zaposliti v Nemčiji? Za zdrav razum je odgovor kot na dlan, pa vendar nas molk zveznih organov za cene sili v tako črno razmišljanje.

Sedemnajstega januarja je celotna grupacija jugoslovanskih embalažerjev prvič obvestila vse pristojne organe o položaju, ki bo nastal, če ne bo mogoče povišati cen izdelkom v višini povečanih stroškov. V aprilu so bili zveznemu zavodu za cene — na nje-

ŠE DOLGO BODI MED NAMI

»Tito, Tito, Tito...« je bilo enoglasno slišati jugoslovanske narode skozi vsa najtežja kot najlepša obdobja rasti naše socialistične skupnosti narodov Jugoslavije. »Tito, Tito,« odmeva še danes v vsakem kotičku naše dežele, v vsaki družini, v vsakem srcu.

Predsednik republike maršal Josip Broz-Tito se je rodil 25. maja 1892. leta v Kumrovcu kot osmi otrok staršev Franja in Marije Broz, rojene Javoršek iz slovenske vasi Podsreda.

Življenjepis velikega voditelja Zveze komunistov Jugoslavije, vojskovodje, ustanovitelja nove Jugoslavije in neutrudnega borca za delavske pravice je nenehna borba za napredek, za mir na svetu, za uresničevanje neodvisne, nevezane politike. Zato je osebnost maršala Tita v zgodovini jugoslovanskih narodov osebnost najvidnejšega politika, pobudnika in voditelja vstaje, ideologa ter državnika.

Mladina Jugoslavije je zbrala Titov rojstni dan za svoj praznik, da bi mu tudi tako izrazila hvaležnost za vse, kar je zanj storil in kar zanj vsak dan dela.

Njihov praznik je praznik vseh in Saturnužani se jim pridružujemo ter mu za 80. rojstni dan iskreno čestitamo in želimo še veliko plodnih let na krmilu vsega dobrega, vsega naprednega, vsega človeškega, za kar je njegovo ime postalo skozi revolucijo v dobrem in slabem sinonim.

govo zahtevo — poslani vsi podatki in bilance podjetij te grupacije za leto 1971. Odgovora ni bilo. Četrtega maja so se predstavniki prizadetih podjetij sestali v Saturnusu, da so ponovno analizirali stanje in prišli do zaključka, da bodo podjetja 20. maja ustavila dobavo nekaterih vrst embalaže, če do takrat ne bo nobenega ustreznega odgovora zveznega zavoda za cene. Ta sklep, ki so ga pred tem sprejeli že delavski sveti prizadetih podjetij, so na tiskovni konferenci — ki so jo priredili isti dan — sporočili predstavnikom jugoslovanskega tiska.

Kako naj posamezne prizadete delovne organizacije po-

stavijo letni plan proizvodnje, kako naj zagotove normalno notranje življenje podjetij, kako socialno varnost delavcev in njihovih družinskih članov? Kako obdržati kadre, ki odhajajo? Če je že storjena škoda z devalvacijo in povišanjem cen tujih dobaviteljev, zakaj to škodo povečujejo še zvezni organi? Zakaj brez besed pustijo 6500 jugoslovanskih delavcev v negotovosti? In kaj pri vsem tem lahko stori SAMOUPRAVLJALEC? — Lahko se le odloči ali bo še živel v dnevnem stiskanju in negotovosti ali pa bo šel v »nekaznovane« gospodarske organizacije ali celo s trebuhom za kruhom v Nemčijo in naprej? Slavko Gerlica

Sodelovanje med Plutalom in

● Ekonomska integracija postaja ena izmed zakonitosti razvoja proizvodnih sil in proizvodnih odnosov na vseh ravneh — od svetovne v tvorbah, kot so npr. EGS, SEV itd., do državnih in podjetniških. Mi bomo govorili o podjetniški integraciji, kar je v širšem smislu tudi dogovorjeno poslovno sodelovanje, pogodbeno poslovno tehnično sodelovanje, kooperacijski odnosi ali pa tudi bolj čvrste oblike, nastale z združevanjem, spajanjem podjetij in podobno. Ta sodelovanja se razvijajo v cilju izkoriščanja skupnih delovnih učinkov $2 + 2 = 5$, kot skupno delovanje delov, ki vodijo k boljšemu rezultatu od onega, ki bi ga mogli doseči v njihovem ločenem delovanju. Bolj enostavno povedano, dvigniti vrečo cementa z eno roko predstavlja človeku s povprečno močjo veliko težavo; dvigniti vrečo cementa z obema rokama ni noben problem. Zato v primeru sodelovanja tudi lahko trdimo, da je $2 + 2$ več kot 4.

Integracijski procesi podjetjem omogočajo koncentracijo sredstev in sil, kar daje podjetju večjo ekonomsko moč. Tako bi lahko opredelili integracijske cilje po naslednjih kriterijih:

1. Oblikovanje in izvajanje skupne programske politike s specializacijo posameznih organizacij ter medsebojno dopolnjevanje s kooperacijo.

2. Doseganje ekonomike velikih količin v specializiranih enotah in organizacijah.

3. Skupno izkoriščanje raziskovalno razvojne dejavnosti, tehnoloških dosežkov, marketinga, financ, preskrbe z materiali itd.

Seveda je vsako uspešno sodelovanje odvisno od razumnega in sistematičnega planiranja, učinkovitega dolgoročnega planiranja, odkritega in stvarnega ocenjevanja moči in slabosti sodelujočih podjetij ipd.

Če gledamo tako iz širšega zornega kota na integracijske procese, oziroma sodelovanje med dvema podjetjema, bomo videli, da lahko pričakujemo ugodne rezultate tudi od načina sodelovanja, za katerega sta se dogovorila podjetja Plutal in Saturnus.

Da bomo lažje dobili pregled o sodelovanju med Plutalom in Saturnusom, ga bomo časovno razdelili na tri obdobja:

— obdobje do podpisa pogodbe o sodelovanju med Plutalom, Pluto Zagreb in Saturnusom, t.j. 1. novembra 1968,

— obdobje od 1. novembra 1968 do 15. februarja 1972, to je podpisa pogodbe o tehničnem sodelovanju med Plutalom in Saturnusom,

— obdobje po podpisu pogodbe med Saturnusom in Plutalom.

Obdobje pred podpisom pogodbe o sodelovanju med Plutalom, Plutom in Saturnusom

Podjetje Saturnus je bilo ustanovljeno leta 1921, Plutal leta 1948, s tem da njegovi prvi začetki segajo že v leto 1912. Sami stiki in iskanja skupnih točk sodelovanja lahko rečemo, da so trajali od uzakonitve delavskega samoupravljanja. Lahko pa ugotovimo, da so se vsi ti razgovori do podpisa pogodbe o sodelovanju med Plutalom, Plutom iz Zagreba in Saturnusom neuspešno zaključevali. Vzroki so bili različni, težko bi bilo najti pravega.

Že po starosti obeh podjetij lahko sklepamo, da ima tradicija v obeh podjetjih veliko moč. Tradicionalna kultura proizvodnje običajno ni odprta proti spremembam, tako tehnološkim, ekonomskim in organizacijskim. V obeh podjetjih sicer lahko ugotovimo v tem času tehnološki napredek, ki pa ni bil spremljan z ustreznimi ekonomskimi in organizacijskimi spremembami. Tradicijo običajno spremljajo ozki obrtniški principi vodenja industrijske proizvodnje. Metode, ki se uporabljajo proti gospodarjenju, so izključno izkustvenega značaja,

pa zato po svoji naravi nasprotujejo uporabi razumnejših novih dosežkov in poskusov. S tem ne trdimo, da je tradicija negativna ali da je celo ona vzrok, da ni prišlo do tesnejšega medsebojnega sodelovanja.

Bili so tudi drugi vzroki. Pogovori so potekali s stališča zaverovanosti v lastno veličino. Bojazen pred ukinitvijo posameznih delovnih mest je tudi vplivala na izid prizadevanj.

Če smo tako našli nekatere notranje dejavnike, ki so delovali proti uspešnemu dogovarjanju, pa moramo ugotoviti, da tudi zunanji dejavniki tako gospodarski kot politični, vsaj v tem primeru niso delovali pozitivno v smislu integracijskih dogovorov in to vse do zadnjega časa.

Ni važno, ali smo našli vse bistveno iz tega obdobja, važno je, da so tudi v tem času delovali v podjetjih ljudje, ki so se zavedali pomembnosti dogovarjanja med podjetji.

Sodelovanje med Plutalom, Plutom in Saturnusom

Pogodba o poslovno tehničnem sodelovanju med temi tremi podjetji je bila podpisana 1. novembra 1968. Najvažnejša določila te pogodbe so:

— osnovni cilj te pogodbe je skupni interes pri usklajevanju proizvodnih programov, medsebojnega kreditiranja, skupno izkoriščanje razvoja in komercialnih uslug,

— pogodbene stranke zadržijo svoje proizvodne programe,

— nove zmogljivosti uvajajo na podlagi skupnih dogovorov,

— ustanovi se skupna prodajna služba za kronske zaporke, PP zaporke in plutovine zamaške v Zagrebu,

— pogodbeni podjetja so si postavila na podlagi sedanjih zmogljivosti ključ za plasman proizvodnje,

— določijo se skupni prodajni pogoji,

— uskladi se delo servisnih služb,

— služba razvoja je v Ljubljani v Plutalu — skupna,

— pogodba je podpisana za dobo 5 let.

Sodelovanje po tej pogodbi se uspešno razvija že od njene začetka. Iz same pogodbe lahko vidimo, da daje velik poudarek tržnemu načelu proizvodnje. Vse postavke te pogodbe so bile uresničene. V fazi dogovarjanja pa je še vedno servisna in razvojna služba.

Kot visoko pozitivne rezultate te pogodbe lahko naštejemo naslednje:

— boljša in učinkovitejša preskrba naročnikov,

— večje količine v proizvodnji,

— ustvarjanje pogojev za

uspešnosti tega sodelovanja pa je prav zadnja pogodba, podpisana med Saturnusom in Plutalom. Ta pogodba ostane v veljavi tudi po podpisu pogodbe o sodelovanju med Saturnusom in Plutalom.

Sodelovanje med Saturnusom in Plutalom na podlagi pogodbe o poslovno tehničnem sodelovanju

Dne 15. februarja 1972 je bila podpisana pogodba o poslovno tehničnem sodelovanju med Saturnusom in Plutalom. Glavna vsebina te pogodbe je naslednja:

— namen poslovno tehničnega sodelovanja je kar največja možna specializacija obeh pogodbenih strank,

EKIPA PRVE POMOČI DRUGA

V soboto 13. maja 1972 je bilo na igrišču »Slovana« in prostorih šole za telesno kulturo izvedeno tekmovanje ekip prve pomoči ljubljanskih občin. Tega tekmovanja se je udeležila tudi ekipa civilne zaštite našega podjetja v naslednjem sestavu:

Lenčka Toni, vodja ekipe, Jožica Zevnikar, namestnik vodje, Jelka Podbrežnik, član ekipe, Rezka Čiuh, član ekipe, Marjan Bajc, član ekipe, Emil Ivanuša, član ekipe, Angela Dovč, član ekipe.

Vse tekmovalke so predhodno končale tečaj prve pomoči civilne zaštite pri Delavski univerzi »Boris Kidrič«. Kot pogoj za tekmovanje pa je morala ekipa opraviti še dopolnilni tečaj prve pomoči, katerega so izvedli v prostorih tovarne pod vodstvom zdravnika, predstavnika Rdečega križa — Ljubljana. Tečaj je potekal v dela prostem času.

Izurnost, discipliniranost in zavest članic ekipe so se pokazali tudi v rezultatu sobotnega tekmovanja, kjer je naša ekipa zasedla drugo mesto med ekipami občine Moste-Polje, skupno je tekmovalo 48 ekip. Vsem tekmovalkam in tekmovalcem za doseženi uspeh in dostojno zastopanje našega kolektiva čestitamo!

Viki Gvardjančič

dodatna sporazumevanja,

— znižanje stroškov proizvodnje in poslovanja.

Vse to bi lahko potrdili tudi z izračuni. Najboljši dokaz

— z delitvijo proizvodnega programa pogodbeni stranki ustvarjata pogoje velikoserijske in masovne proizvodnje ob čim manjših investicijskih vlaganjih,

Tiskovna konferenca (4. 5. 1972), na kateri so predstavniki jugoslovanskih proizvajalcev kovinske embalaže seznanili novinarje o situaciji po devalvaciji in zamrznitvi cen ter sklepe delavskih svetov posameznih tovarn, da po 20. maju prenehajo z dobavo nekaterih vrst embalaže iz bele pločevine

Saturnusom — 2 + 2 = 5

— Plutal preneha s tiskarsko dejavnostjo in prenese obstoječe kapacitete v Saturnus,

— Saturnus preneha s proizvodnjo kronskih in PP zapork in te zmogljivosti prenese v Plutal,

— Saturnus bo redno in v celoti sledil potrebam Plutala po tiskarskih storitvah,

— Plutal se odpove tiskarski dejavnosti, Saturnus pa proizvodnji zapork za steklenice z ozkim grlom,

— pogodbeni stranki se zavezujeta, da prevzameta medsebojno tudi vse kadre, ki so vezani na to proizvodnjo,

— osnovna sredstva, ki jih uporabljata pogodbeni stranki pri proizvodnji, s katero prenehata v celoti, prevzame druga pogodbeni stranka. Prenos osnovnih sredstev se opravi na podlagi prometne vrednosti, ki jo oceni paritetna komisija obeh podjetij,

— kakovost tiskarskih sto-

ritev in kontrolni postopek teh storitev določi paritetna komisija obeh podjetij,

— pogodba vsebuje prodajne pogoje, sistem naročanja kakor tudi pogoje plačevanja, — imenuje se koordinacijski odbor, ki bo usklajeval težnje obeh podjetij,

— pogodba predvideva tudi sankcije za neizpolnjevanja pogodbe,

— pogodba je podpisana za dobo 10 let. Če nobena od strank ne odpove pogodbe 2 leti pred potekom, se avtomatično podaljša.

Na podlagi te pogodbe je bilo opravljeno naslednje:

1. Prenos osnovnih sredstev iz Plutala v Saturnus: tiskarski in lakirni stroj, kopirni stroj, kontakt aparat za razmnoževanje in več manjših naprav.

Iz Saturnusa v Plutal so bila prenešana naslednja osnovna sredstva: linija za kronske zaporce, linija za PP zaporce

in vsa ustrezna orodja.

2. Zamenjana je bila ustrezna tehnična dokumentacija.

3. Zamenjava kadrov je potekala nemoteno, s tem pa si je del predvsem visokokvalificiranih tiskarskih kadrov poskrbel zaposlitev zunaj obeh podjetij.

4. Selitev proizvodnih linij ni povzročala nobenih nepredvidenih zastojev. Največjo težo te selitve so nosili predvsem delavci v tiskarni, ki so morali v času montiranja tiskarske linije z zmanjšanimi zmogljivostmi zadovoljevati potrebe obeh podjetij.

5. Zagotovljena je bila preskrba z materialom, kljub preusmeritvi proizvodnje v obeh podjetjih.

6. Kontrolni postopki za prevzem tiskarskih storitev so bili izdelani.

7. Izdelan je bil postopek planiranja in načina usklajevanja zmogljivosti.

Sodelovanje med strokov-

nimi delavci obeh podjetij v času realizacije te pogodbe je teklo brez vsakih zastojev.

Razumljivo je, da so osnove te pogodbe izračuni, ki kažejo, da bo to sodelovanje koristno za obe podjetji.

Zaključek

Če poskušamo analizirati pogodbo o tehničnem sodelovanju med Saturnusom in Plutalom s pomočjo integracijskih ciljev, ki smo jih navedli v uvodu, lahko ugotovimo, da bo pogodba obsegala vse, kar smo navedli v prvi in drugi točki integracijskih ciljev:

— oblikovanje in izvajanje skupne programske politike s specializacijo posameznih organizacij ter medsebojno dopolnjevanje s kooperacijo,

— doseganje ekonomike velikih količin v specializiranih enotah in organizacijah.

V pogodbi med Plutalom in Saturnusom ter Plutom pa je obsežen del integracijskih

ciljev iz tretje skupine, t.j. skupna prodajna služba.

Namesto nadaljnega utemeljevanja, da je to sodelovanje za obe podjetji koristno, verjemimo računu, ki velja za sodelovanje, da je 2 + 2 več kot 4 in se vprašujemo, kje bi jo lahko še uporabili.

Znano je, da je proizvodnja kovinske embalaže materialno in transportno intenzivna. Strošek materiala v proizvodni predstavlja 60—70 % pa tudi več. Ali že sam ta podatek ne pove, da ravno na tem področju lahko z manjšimi ukrepi dosežemo največje koristi za obe podjetji. Leta smo porabili, da smo prišli do spoznanj, da smo podpisali prvo pogodbo o sodelovanju, 3 leta do druge, sicer pa to razmišljanje ni več namen tega sestavka.

Ivan Primožič

Mesec maj,
mesec mladosti
in cvetja
Spomin na zmago
dobrega nad zlim

MNOGOŠTEVILNI NA »POHODU 72«

Tradicionalnega XVII. pohoda »Po poteh tovarštva in spominov«, ki je pri nas ena izmed največjih spominskih manifestacij, in je letos prvič dobila tudi rekreativno obeležje, se je udeležilo tudi naše podjetje, ki je že od nekdaj napredno in revolucionarno. Vsa pohvala gre mladinski organizaciji, ki ji je uspelo angažirati 20 mladincev in 15 mladink, od tega 10 mladincev iz obrata Zalog — za naporen pohod na 10.800 m — kar je še posebej pohvalno. Na začetku pohoda so se seznanili še z nekaterimi drugimi ekipami. Med udeleženci so srečali tudi našega telefonista Ivana Povšeta, ki je bil v skupini slepih.

Vsi Saturnužani so nas dostojno zastopali med množico udeležencev. Vedrih in nasmejanih obrazov so hodili po poteh, ki so nekoč bile trnove in polne sovražnikov.

V delavske svete izvoljenih 72 novih članov

Delavski svet podjetja je na svoji seji, dne 3. 4. 1972, imenoval volilno komisijo ob enem z razpisom volitev v organe samoupravljanja. V razpisu je bilo določenih 8 volilnih enot s tem, da obrat Plastika — Polje samostojno voli po enega člana v delavski svet podjetja in svet delovne enote obrata avtoopreme. Razpis je tudi določil število kandidatov, ki naj se izvolijo v DSP in število kandidatov, ki naj jih volijo posamezna volilna enota glede na število zaposlenih.

Med 10. in 14. 4. 1972 so bili zbori delovnih ljudi, na katerih so predlagali kandidate. Zapisnike o zborih je pravočasno prejela tudi volilna komisija.

Po opravljenih zborih je volilna komisija začela pripravljati volitve. Pri tem se je ravnala po določbah veljavnega poslovnika o neposrednem upravljanju in o delu organov podjetja (čl. 42 in naslednji).

Volitve so bile opravljene 24. 4. 1972 med 6. in 18. uro. Volilni odbori so v redu izpol-

nili svojo nalogo in še isti dan po 18. uri ugotovili rezultate, ki jih je takoj prevzela in pregledala volilna komisija. Volilna komisija je nato ugotovila naslednji končni izid volitev:

IZID VOLITEV

V delavski svet podjetja je bilo izvoljenih 24 novih članov za dobo 4 let.

Izvoljeni so bili:

Anton ing. Kovačič
Drago Novak
Marija Izlakar
Alda Cigoj
Boža Kačar
Fani Kobal
Betka Malič
Jože Stanjko
Viktor Hostnik
Boris Trampuš
Jože Kosec
Emil Hočevnar
Mara Žagar
Barica Horvat
Andrej Matjaž
Janez Bernat
Erika Božič
Janez Herzog
Marija Dešman
Ema Borštnar
Boris Ocvirk

Tomo ing. Butenko
Meta Jaklič
Janez Lipovec
V svete delovnih enot so bili izvoljeni:

RAZVOJ IN DELAVNICE

1. Peter Ocvirk
2. Jože Šurk
3. Tomaž Maver
4. Marjan Jakop
5. Borut Črne

EMBALAŽA

1. Marjan Ambrož
2. Dušan Kokalj
3. Janez Keber
4. Pepca Marič
5. Milan More
6. Fani Markovič
7. Angelca Metelko
8. Vito Poljanec
9. Ivanka Rački
10. Marija Šuštaršič
11. Viktor Zemljak

TISKARNA

1. Vinko Žnidaršič
2. Marija Galič
3. Vladimir Kobilica
4. Stojan Tršan

OBRAT KONZERVNIH DOZ — ZALOG

1. Karol Gale
2. Tone Kralj
3. Jelica Kosi
4. Emil Kurent
5. Janez Ovca
6. Angela Dovč
7. Alojz Pust
8. Vlasta Anžur
9. Franc Sakeljšek
10. Maks Stibrič
11. Tatjana Kravos

AVTOOPREMA

1. Nada Ban
2. Ivanka Bučar
3. Marija Dešman
4. Marija Kordiš
5. Janez Miklavc
6. Franc Munda
7. Brane Pahor
8. Lojzka Povirk
9. Tone Trbanc
10. Marjan Wertel
11. Mitja Ljubeljšek
12. Anica Miklavčič — obrat Plastika

INVESTICIJE IN VZDRŽEVANJE

1. Anton Jaklič
2. Leopold Kravos
3. Janez Nežmah
4. Andrej Valentinčič

SKUPNE SLUŽBE

1. Pangerc ing. Aleksander
2. Vera Kosec
3. Jožica Zevnikar
4. Marija Peterka
5. Anamarija Verden

V svete delovnih enot je bilo izvoljenih 52 članov, v delavski svet podjetja pa 24 članov.

17. maja (že ob zaključku redakcije) so se novoizvoljeni člani delavskega sveta podjetja prvič sestali na sejo skupaj s polovico starih članov, ki jim je potekel mandat in so dobili razrešnico. Člani DSP v novi sestavi so najprej poslušali poročilo volilne komisije, za tem so dali razrešnico starim članom, nato pa so volili še polovico novih članov v izvršilne organe — odbore. V te organe so izvolili 29 članov (5 žensk in 24 moških).

V zadnji točki so še sprejeli sklep o odložitvi reelekcije individualnemu izvršilnemu samoupravnemu organu in sicer do oktobra. To zaradi sedanjih nakopičenih težav, ki jih je treba najprej rešiti.

ČLANOM KOLEKTIVA V VEDNOST

Sovražnik še deluje

Sedanji družbeni dosežki, kot je delavsko samoupravljanje pri nas, so bili poleg ostalega pogojeni z uspešno narodnoosvobodilno vojno in revolucijo, ki so jo pod vodstvom tovariša Tita in partije izbojevali naši narodi.

Naša socialistična demokracija, samostojnost, politika dosledne neuvrčenosti so zlasti pri malih in zatiranih narodih nerazvitih dežel ter pri naprednih tokovih človeštva sploh vzor vitalnosti — življenjske moči narodov, ki so za ceno nacionalne in socialne svobode pripravljeni tudi na največje žrtve v boju z vsakim sovražnikom ne glede na njegovo vojaško in ekonomsko premoč.

Načelna politika, ki jo vodi naša država, ugled, ki ga uživamo zlasti med nevezanimi državami pa je trn v peti mnogim velikim silam, ki jim ne ugaja samostojnost in neodločanje malih držav, temveč težijo, da bi male države podrejele svoje interese interesom velikih.

Neposredno ali posredno so poskušali in še poskušajo, da zavro naš družbeni razvoj, da ometajo realizacijo naših načrtov, kakor zaradi nas samih, tako tudi zaradi drugih, katerim bi mi služili za vzor. Že med NOB so bili razni po-

stopki tedanjih zaveznikov zračnani na to, da se zavre in zaustavi revolucionarni razvoj in da se Jugoslavija zadrži takšna kot je bila do 1941. leta, siromašna agrarna dežela, z ureditvijo, ki bo držala v pokornosti proizvajalce in izvajala takšno politiko, ki bo vsklajena z njihovimi cilji.

Ni naključje, da so prve misije zaveznikov ter materialna pomoč in pomoč v orožju poslali četnikom, kolaboracionistom, čeravno je resnica o bojih v Jugoslaviji, o uspehih partizanov v boju proti okupatorju že prodrla v svet. Simpatije, ki smo jih dosegli v svetovni javnosti, in pa uspehi partizanov v boju proti fašističnim silam, so navedli zaveznike, da spremenijo svojo politiko proti nam in da materialno podpro upor naših narodov proti okupatorju pod vodstvom Tita in KPJ.

Takoj po osvoboditvi pa se že vračajo na staro pot pritiska, ki se manifestira občasno in v raznih oblikah. Rezultati takšnih odnosov so za nas neprimerna mirovna pogodba, blokada ene ali druge velesile, rožljanje z orožjem na naših mejah, preleti tujih vojaških letal čez naš zračni prostor, vohunska dejavnost, pošiljanje diverzantske sabotažnih skupin v našo državo,

napadi na naše predstavnike v tujini, sovražna propaganda po radiu in tisku itd. Lahko trdimo, da razne politične grupacije in nekatere institucije neprenehoma delujejo proti nam s sovražno dejavnostjo.

V tujini pripravljajo, organizirajo razne profašistične elemente od četnikov, ustašev, belogardistov in informbirojevcev, jih šolajo in pripravljajo na razne, tudi zločinske akcije proti nam. Tudi v naši državi med ljudmi iščejo in zbirajo somišljenike, prodane duše, da bi sodelovali z njimi v sovražno propagandnih, obveščevalnih pa tudi v diverzantskih akcijah proti našim narodom in naši družbeni ureditvi. Dokaz za takšno aktivnost so tiskanje in poizkusi širjenja nam sovražne literature in propagandnega materiala, ki blati naše vodstvo in revolucijo ter veliča izdajalce, celo takšne, ki imajo na vesti na tisoče ljudskih žrtev naših narodov.

No, ne poizkušajo samo s propagando, temveč tudi z nasilnimi akcijami kot so uboj, požigi in sabotaže. Od leta 1969 do danes je bilo v naši državi storjenih preko 50 nasilnih dejanj, za katera se ve, da so sovražno-diverzantskega značaja, pri katerih smo imeli ne samo materialno škodo, temveč tudi ljudske žrtve. Sabotaža v kinu »29. november« ter na železniški postaji Beograd, sabotaže na železnici, na naših letalih, gozdni požari, požari po naseljih, skladiščih in tovarnah, so v dosti primerih delo takšnih elementov, ki za judežev denar služijo sovražnikom svoje domovine.

Zahvaljujoč budnosti naših varnostnih organov so večina izvajalcev takšnih zločinskih dejanj našli svoje mesto na zatožni klopi, kjer jim je izrečena zaslužna kazen. S tem pa še ni rečeno, da je ta sovražna dejavnost onemogočena. Pričakovati je, da se bodo še našli elementi, ki bi z nasilnimi dejanji poizkušali škoditi našim narodom, delavskemu razredu, predvsem z nadaljevanjem raznih že naštetih in drugih zločinskih dejanj.

Za preprečevanje njihove zločinske rabote pa ni dovolj čuječnost samo organov javne varnosti, temveč je to dolžnost tudi organov zavarovanja podjetij, ustanov, vrtarske in čuvajne službe ter vsakega člana delovnega kolektiva. Pomanjkljiva budnost, nedovoljna kontrola, brezbržen odnos do nepoznanih oseb, ki se pojavijo v podjetju ali na mestih, kjer je tujim osebam dostop prepovedan, se lahko kruto maščuje vsej delovni organizaciji. Pri tem ni izjema niti naš kolektiv, ki že od ustanovitve podjetja velja za »Rdeči kolektiv«. Po vojni pa se je uveljavil kot vzoren izvajalec in uresničevalec dosežkov naše socialistične demokracije, kjer bi ravno zaradi tega vsak najmanjši poizkus v tej službi sovražniku predstavljal največji uspeh.

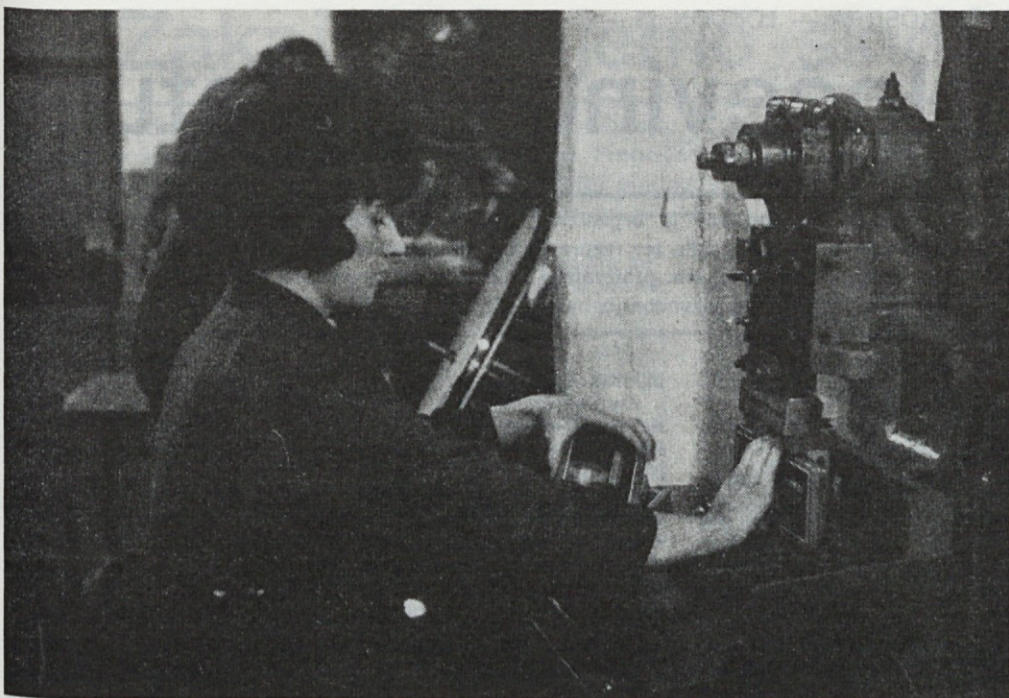
Ko govorim o budnosti v smislu zavarovanja podjetja, bi želel še opozoriti na potrebo čuvanja vojne in poslovne tajnosti. Naš delavski svet je 1971. leta sprejel pravilnik o informiranju in zaščiti tajnosti podjetja. V tem dokumentu so odločbe, ki zavezu-

jejo vsakega člana kolektiva, da ščiti tajnost podatkov vojaškega in poslovno-tajnega značaja, predvsem pa tiste člane delovne organizacije, ki razpolagajo s takšno dokumentacijo. To so predvsem vojni načrt podjetja, dokumentacija iz delokroga aktivnosti odbora za splošni ljudski odpor podjetja, dokumenti razvojne in konstrukcijske službe, načrti prototipov izdelkov, rezultati raziskovalnega dela, podatki o proizvodni sposobnosti podjetja, plani nabave in prodaje, zavarovanje podjetja in razmnoževanje tajnih dokumentov ter seznanjanje z njimi osebe, ki niso člani kolektiva oziroma niso nosilci poslov, za katere je potrebna zaupna dokumentacija, ki jo lahko da na vpogled in jo odobrava samo direktor podjetja.

Doslednost v zaščiti tajnosti podatkov v podjetju, borba proti gospodarski in vojni špijonaži je sestavni del dejavnosti kolektiva za zavarovanje podjetja.

Viki Gvardjančič

Prispevke
za objavo
pošlji do
desetega
vsak mesec

Gordana Čerģić med delom na stiskalnici po sistemu merjenja dela WF

Aktivnost samo-upravnih organov

3. 5. 1972 se je sestel odbor za delovna razmerja in izobraževanje ter razpravljalo o koriščenju letnih dopustov za leto 1972 in o tekočih zadevah s tega področja.

5. 5. 1972 so se sestali člani komisije za norme in določili maso za delitev premij za mesec april 1972. Obravnavali so tudi vprašanja s področja work faktorja.

9. 5. 1972 je bila izredna seja delavskega sveta podjetja, kjer so člani soglasno sprejeli sklep, ki se glasi: »v kolikor se ne odobri s strani pristojnih organov do 20. 5. 1972 povišanje cen našim izdelkom iz bele pločevine, bomo s tem dnem ustavili dobavo omenjenih izdelkov našim kupcem, ker ne moremo pristati na to, da bi delali tudi v bodoče še z izgubo.«

ČESTITAMO

V letošnjem letu so praznovali svoj življenjski jubilej, 50. obietnico:

FRANC JEMC iz strojne orodne delavnice
MARIJA CVAR iz embalaže
JELKA TRDAN iz računovodstva
VIKTOR ZEMLJAK iz embalaže
VIKTOR VALANT iz ročne delavnice
TONČKA ČERNE iz tiskarne
HELENA SMERAJC iz avtoopreme
CIRIL VIDMAR iz splošnih služb

V mesecu juniju pa bodo praznovali:
ANGELA LENČEK iz obrata Zalog
JANEZ HERZOG iz avtoopreme
GIZELA BURJA iz embalaže

Vsem slavlencem čestitamo za praznik in jim želimo še dolgo življenjsko pot v zdravju in zadovoljstvu.

Uredništvo

...
Fant in dekle prideta na domačo zabavo k sosedom. Čez nekaj časa pravi dekle fantu: »Kaj pa ti je, slabe volje si videti.« »Ti si vsega kriva!« »Jaz? Zakaj pa.« »Tako malo govoriš z menoj, da vsi mislijo, da sva poročena.«

Mlad parček je šel na dolg sprehod čez polje, skozi gozdček in po samotnih travnikih. Čez uro sta srečala kmeta in ga vprašala: »Kam pa prideva po tej stezici?« »Ja,« pravi kmet, »po tej stezici jih največ pride na magistral.«

Tretja demonstracija WF sistema je potekala pet dni v oddelku — štancarija embalaže. Delovno mesto je bilo izžrebano — bradavičenje pokrova vlečene doze 220 × 100 tempera. Za demonstracijo WF je bila izbrana tov. Čerģić Gordana, ki je že večkrat delala na tej operaciji. Sistem dela je bil popolnoma spre-

Dne 13. aprila smo imeli v tovarni že peto demonstracijo WF sistema

Sestavljali smo pokalice. Demonstracija je trajala 8 dni. Na to delovno mesto smo izbrali tov. Angelco Arnik, 38. Delovno mesto je bilo urejeno tako, da so bile razdalje optimalne, gibi pa dobro izkoriščeni. Ta demonstracija je od vseh dosedanjih trajala najdlje, to pa zaradi tega, ker izbrana tovarišica dela samo na stiskalnici in je bila premalo spretna za tako zahtevno montažno delo.

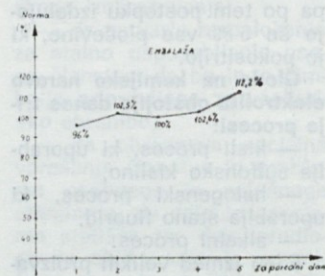
Ravno to, da je treba brez-pogojno obvladati te gibe, ki so bili določeni po WF sistemu, pa vpliva na dobro privajanje in doseganje norme WF. Doba privajanja je bila pet dni. V teh petih dnevih je dosegla normo od 67 % do 91 %. Po petem dnevu je popolnoma obvladala gibe, ki so bili določeni in je delala brez napora. Doseg norme je bil od 99 % do 105 %. Norma je bila 545 kosov na uro ali 4090 kosov na delovni dan.

Vzporedno s tako urejenim delovnim mestom so pokalice montirali tudi na običajen način. Delali sta dve delavki, skupna norma pa je bila 530 kosov na uro.

Marjan Skok

Demonstracije sistema merjenja dela WF v embalaži

njen. Predelali smo orodje ter izdelali posebno mizo za nalaganje in odlaganje kosov. Iz obojeročnega dela smo prešli na dvoročno delo, kar je precej povečalo število izdelanih komadov oziroma skrajšalo

čas izdelave enega kosa. Stara norma je bila 500 kosov na uro, nova (WF) pa je bila 835 kosov na uro z upoštevanjem vseh faktorjev. Delavka je bila predhodno seznanjena s potekom dela kakor tudi z novo normo. WF analiza za to operacijo je bila kratka, zato je sistem dela delavka hitro osvojila. Zato je že drugi dan presešla normo za 2 %. Končni — peti dan pa jo je presešla za 12 %.

Demonstracija je bila uspešno opravljena. Občasno motenje delavke s strani sodelavk ni bistveno vplivalo na dosego norme.

Janko Ingolič

Iz občinske skupščine

34. SEJA OBEH ZBOROV

20. aprila je bila 34. seja obeh zborov skupščine občine Ljubljana Moste-Polje z dnevnim redom:

1. Potrditev zapisnika 33. seje občinskega zbora in zbora delovnih skupnosti skupščine občine Moste-Polje z dne 30. 3. 1972.

2. Poročilo o uresničevanju sklepov 33. seje občinskega zbora in zbora delovnih skupnosti skupščine občine Ljubljana Moste-Polje z dne 30. 3. 1972.

3. Odborniška vprašanja in zahteve po pojasnilih.

4. Poročilo podjetja »Sose-ska« o delu za leto 1971 in program za leto 1972.

5. Razprava o zazidalnem načrtu MS 103/2 Sneberje.

6. Poročilo o delu Mestnega javnega pravobranilstva za leto 1971.

7. Finančne zadeve.

8. Odlok o družbeni pomoči.

9. Odlok o spresmembah in dopolnitvah odloka o ustanovitvi sklada za financiranje družbenega standarda.

10. Razprava o osnutku zakona o referendumu.

11. Informacija o poteku fluorografiranja.

Gradiva posameznih točk ne moremo objaviti, ker je preobširno, je pa vsakomur na voljo v informativni službi kadrovskega sektorja.

35. SEJA OBEH ZBOROV

18. maja je bila 35. seja

obeh zborov skupščine občine Moste-Polje z dnevnim redom:

1. Potrditev zapisnika 34. seje občinskega zbora in zbora delovnih skupnosti skupščine občine Ljubljana Moste-Polje z dne 20. 4. 1972.

2. Poročilo o izvrševanju sklepov 34. seje občinskega zbora in zbora delovnih skupnosti skupščine občine Ljubljana Moste-Polje z dne 20. 4. 1972.

3. Odborniška vprašanja in zahteve po pojasnilih.

4. Poslovno poročilo za leto 1971 Stanovanjskega podjetja Bežigrad-Moste.

5. a) Analiza zaključnih računov delovnih organizacij za leto 1971.

b) Letno poročilo Službe družbenega knjigovodstva za leto 1971.

6. Zaključni računi za leto 1971:

a) proračuna občine,
b) skladov,
c) prispevkov in davkov.

7. Zaključni račun sklada za napredek turizma mesta Ljubljana za leto 1971 in finančni načrt za leto 1972.

8. Razprava o osnutku zakona o sredstvih za financiranje telesnokulturne dejavnosti v SR Sloveniji in zakona o telesnokulturnih skupnostih.

9. Kadrovske zadeve.

Kogar posamezne točke podrobneje zanimajo, lahko pride v informativno službo, kjer imamo obširno gradivo seje.

Stanje bele pločevine v svetu

Od 13. do 17. marca 1972 je bila v Londonu »konferenca o potrošnji kositra«. Konferenco je organiziral »Mednarodni koncil za kositer« in »Institut za raziskave kositra«. Zbrali so se vidnejši strokovnjaki iz različnih dežel, razvitih in manj razvitih, ter razpravljali o aktualnih vprašanjih s področij, kjer nastopa kot uporabna surovina kositer. Proizvajalci bele pločevine so danes še največji porabniki kositra, proizvajalci embalaže pa so največji porabniki bele pločevine. Iz tega je nujno pričakovati, da je bil dobesedno del časa posvečen področju bele pločevine, proizvodom iz bele pločevine in tržišču za proizvode iz bele pločevine.

Takole je pričel svoja izvajanja B. T. K. Barry na konferenci:

Ta prispevek je prvi na konferenci z vsebino o beli pločevini. Ostali govorniki bodo podrobneje obravnavali industrijo pločevink, ki porablja 90 % bele pločevine in dalje tržiščne možnosti v deželah v razvoju.

Ta članek obravnava temo splošneje, kot jo lahko obravnava član raziskovalnega instituta za kositer. Tema je navdušujoča, čeravno težka. Institut razpolaga z informacijami svetovnega obsega, saj je njegov značaj mednarodni in je stalno v stikih s porabniki bele pločevine širom sveta.

Da bi lahko izdelali vizijo prihodnosti za današnjo raven industrije bele pločevine, se moramo ozreti v preteklost in slediti okoliščinam, ki so povzročile sedanji razvoj te industrije in dale osnovo za prihodnjo ekspanzijo.

Industrijski razvoj proizvodnje bele pločevine lahko obravnavamo z dveh vidikov:

- z vidika tehničnega razvoja,
- z vidika industrijske rasti proizvodnje bele pločevine.

Obe dejavnosti sta med seboj odvisni. Brez tehničnega napredka ne bi bilo industrijske rasti in ga je možno finansirati le z večjo proizvodnjo.

Slika 1 kaže način naraščanja produkcije bele pločevine v tem stoletju. Krivulja na splošno kaže stalno naraščanje skozi vse obdobje. Prav tako kaže nekaj zanimivosti. Opaziti je hitrejše naraščanje ob koncu 20 let in začetku 30 let tega stoletja. Ta pojav se ujema s tehnično inovacijo v ZDA, ki je imela obsežne posledice v praktični uporabnosti. Pričela se je proizvodnja »jeklenega pasu« s kontinuiranim hladnim valjanjem. Ta nova tehnika se je hitro dopolnjevala in razširjala. V ZDA je od 1929—1939 nado-

mestila 75 % stare tehnike. V letu 1943 so »klasične« valjarne v ZDA v celoti izključili iz proizvodnje.

Konec leta 1930 je hladno valjanje široko razširjeno že tudi v Angliji in precej poveča proizvodnjo.

Omenjeno tehnično odkritje je omogočilo drugo pomembno odkritje. Uvedli so kontinuirano električno nanašanje kositra na jeklene »pasove«.

Elektrolitsko kositrjenje je vse do danes zamenjavalo toplo kositrjenje plošč. V ZDA so toplo kositrjenje v celoti ukinili. V svetovni proizvodnji pa po tem postopku izdelujejo še 5 % vse pločevine, ki jo pokositrijo.

Glede na kemijsko naravo elektrolita obstojijo danes trije procesi:

- kisli proces, ki uporablja sulfonsko kislino,
- halogenski proces, ki uporablja stano fluorid,
- alkalni proces.

Eden izmed velikih proizvajalcev bele pločevine uporablja fluorboratni proces.

Izbira procesa je odvisna od tehničnih in ekonomskih specifičnosti. Pri gradnji novih linij v zadnjih letih so izbrali ali halogenski ali kisli-sulfonski proces.

Zelo pomembna je konstrukcija linij za proizvodnjo bele pločevine z zmogljivostjo do 50.000 ton, ki je tudi novejšega datuma.

Po drugi svetovni vojni je ekspanzija proizvodnje bele pločevine prav dramatična. Proizvodnja je narasla do leta 1970 kar za 300 %. V času od vojne do danes se je proizvodnja bele pločevine razširila na številne dežele. Po vojni so ZDA in Anglija proizvajale 90 % vse bele pločevine. Kljub temu, da je proizvodnja bele pločevine v ZDA narasla 2,5-krat in v Angliji 4,5-krat, obe proizvodnji danes predstavljata le 42 % celotne proizvodnje bele pločevine.

Zdaj je 10 držav, ki so velike proizvajalke; vsaka proiz-

vaja več kot 250.000 ton bele pločevine letno.

Naštejmo večje proizvajalce iz leta 1967:

	ton
ZDA	5.350.000
Anglija	1.210.000
Japonska	1.047.000
Francija	677.000
Zahodna Nemčija	590.000
Sovjetska zveza	460.000
Kanada	382.000
Nizozemska	323.000
Italija	306.000
Avstralija	272.000

Za ilustracijo podajamo še količine bele pločevine, ki računsko pripadajo posamezniku v naštetih deželah v letu 1964:

ZDA	7,3 kg
Kanada	5,1 kg
Italija	4,7 kg
Japonska	4,5 kg
Španija	4,4 kg
Brazilijska	2,8 kg
Sovjetska zveza	1,3 kg
Indija	0,3 kg

TEHNIČNE NOVOSTI PRI BELI PLOČEVINI

Slika 2 prikazuje zaporedje operacij pri proizvodnji bele pločevine. Zvitki s težo 10 do 15 ton so dostavljeni iz toplega valjanja v obrat za hladno valjanje. Taka pločevina se »pikla«. V kisli raztopini s površine odstranijo okside. Pri hladnem valjanju se debelina reducira od 3,2 mm na 0,6 mm ali do 0,17 mm. Valjanje opravi na zaporednih in hitrih valjih.

Največja hitrost pločevine po zadnjem valjanju je okoli 1500 metrov na minuto.

Po odstranitvi masčob po valjanju zvitke »popuščajemo« v reducirajoči atmosferi s segrevanjem na zaželeno mehansko lastnost pločevine. Pločevina pridobi zaželeno »mehkost«. Po tej operaciji sledi rahlo valjanje, da se površina pločevine uredi in pripravi za predelavo. Po inspekciji je pločevina pripravljena za kositrjenje. Pokositreno pločevino kontrolirajo in nato

pakirajo za transport.

Kontinuirana narava osnovne proizvodnje je povzročila številne novosti, zaradi katerih je ostala proizvodnja ekonomična in uspešna v tekmovalnosti na surovinskem tržišču.

V diagramu sta označeni dve inačici za popuščanje. Alternativa s kontinuirnim popuščanjem je nova, glede na starejšo diskontinuirno. Ta je obstajala v tem, da so zvitke 3—5 komadov naložili enega vrh drugega, prekrili s »kapo« in posredno ogrevali z reducirajočim plinom.

Kontinuirno žarenje poteka s hitrostjo do 365 m/min. v stolpnih pečeh.

Mehanske lastnosti pločevine, popuščene kontinuirno, so drugačne od pločevine, popuščene diskontinuirno — šaržno. Običajno temu sledi trša pločevina. Za posebne namene je potrebno izbrati posebne režime šaržnega popuščanja.

Druga tehnološka pomembnost novejšega obdobja je dvojno reduciranje, se pravi, da po popuščanju pločevine še enkrat hladno valjamo in zredciramo debelino za 30 odstotkov. Pločevina postane trda in žilava.

Proizvajalec lahko tako izbere tanjšo pločevino, kar pomeni proizvodnjo pločevink. Zaradi »usmerjenosti površine« so potrebne na predelovalnih napravah določene preureditve.

Dvojno reducirano pločevino danes široko uporabljajo in je pripomogla k znižanju povprečnih debelin bele pločevine. Iz tega sledi, da podatki statistike v tonah ne kažejo realnega stanja potrošnje. Primernejši so podatki o površinah. Slika 3 kaže padec povprečnih debelin bele pločevine v Angliji v letih 1951 do 1971.

V bližnji preteklosti so uvedli v proizvodnjo bele pločevine še druge spremembe, ki so bile sad podrobnih in intenzivnih raziskav pločevine in njene uporabnosti.

Dokazano je, da je kemijska sestava jekla determinirala mehanske in korozijske lastnosti pločevine. Prav zato proizvodnjo jekla kemijsko strogo nadzorujejo in jo vzdržujejo v tolerancah sestave.

Za belo pločevino vse več uporabljajo jekla iz »kisikovih konverterjev« in ne več »martinovsko jeklo«. V najnovšem obdobju jekla za belo pločevino pridobivamo iz »kontinuirnih peči«. Te pomenijo tehnične in ekonomske prednosti. Za to, da bi bila proizvodnost linij za belo pločevino večja in proizvodni cenejši, se linije vse bolj opremljajo z računalniki.

Ceprav je proizvodnja bele pločevine največji potrošnik kositra, je glede na količino osnovnega materiala jekleni proizvod. Kositra je le 0,6 % na težo bele pločevine.

Povprečje 0,6 % zapeljuje bralca, če ne povemo, da so nanosi kositrove prevleke glede na funkcijo bele pločevine zelo različni. Britanski standardi naštevajo 19 različnih prevlek kositra od 2,8 g/m² do 45 g/m².

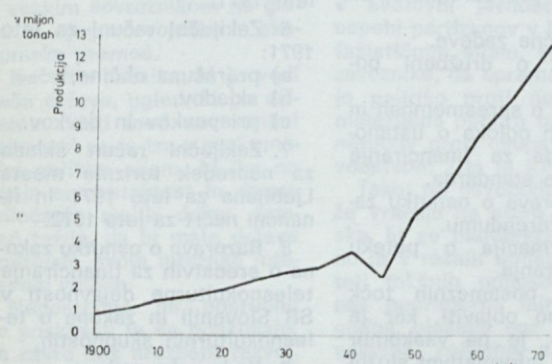
Elektrolitsko pokositrovanje je omogočilo proizvodnjo cele palete debelin. Še več, možni so različni nanosi kositra na vsaki strani pločevine. To omogoča, da se proizvajalec pločevink uspešneje odloča za kositrove debeline, za različne proizvode in različne klimatske pogoje.

Spremembe je doživela tudi sama površina bele pločevine. Dopolnili so karakteristike gladkosti, refleksnosti in kemično naravo površine. Študirali so pasivirnost površine in naoljenost.

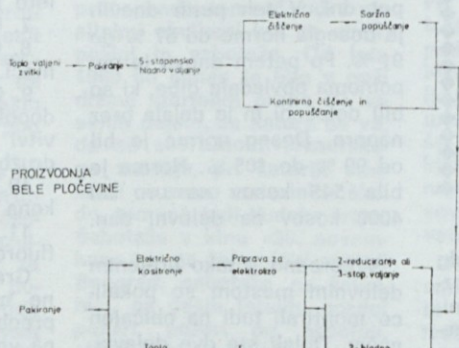
Produkcijske dopolnitve so bile rezultat raziskav in služijo edinemu cilju: »Izdelati kar najbolj kakovostno belo pločevino, za nižjo ceno.«

V naslednji številki bomo spregovorili o razpravi, ki se nanaša na novosti pri predelavi bele pločevine v izdelke.

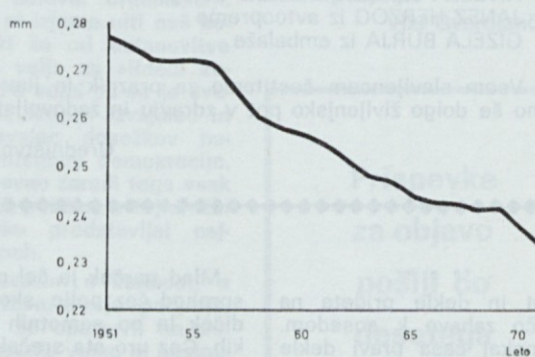
Teodor ing. Kralj

Slika 1. Svetovna proizvodnja bele pločevine v dvajsetem stoletju

Slika 2. Proizvodnja bele pločevine

Slika 3. Povprečna debelina bele pločevine v letu 1951-1971 v Angliji

Zakaj plačujemo sindikalno članarino?

Niso redki primeri, ko se člani sindikata sprašujejo: »Zakaj plačujemo sindikalno članarino?« Vsemu temu pa gotovo botruje melanholičnost vsakega posameznika do sindikalne organizacije. Prepričan sem, da se pretežni del članov sindikata ne zaveda ne pravic in ne dolžnosti člana sindikata, kakor tudi vodstva osnovne organizacije sindikata. S stališča terh dejstev mislim, da ne bo napačno, če dam nekaj pojasnil.

Temeljne pravice in dolžnosti članov sindikata so:

- da razvija socialistične samoupravne odnose v delovni organizaciji in na vseh ravneh družbe, da uveljavlja načela delitve po delu, razvija moralne vrednote socialistične samoupravne družbe in utrjuje delavsko solidarnost;

- da se zavzema za napredek proizvodnje in poslovanja ter za uveljavljanje sodobne tehnologije in organizacije dela;

- da se organizira v sindikat po proizvodnem ter teritorialnem načelu in da sodeluje pri oblikovanju in uresničevanju stališč sindikata posameznih dejavnosti in Zveze sindikatov pri svojem vsakdanjem delu;

- da voli organe sindikata in da je vanje voljen;

- da daje mnenja, predloge in izraža stališča o katerikoli vprašanju s področja sindikata in da lahko zahteva, da ti organi njegova mnenja in stališča upoštevajo ter obravnavajo in da je o stališčih organov obveščen;

- da kritično spremlja delo voljenih organov sindikata in posameznih članov v organih, da daje o njihovem delu pripombe in da lahko zahteva, da o njih razpravljajo pristojni organi sindikata;

- da preko osnovne organizacije zahteva podrobnejše informacije, utemeljitve in obrazložitve sprejetih stališč in sklepov kateregakoli organa sindikata; organ sindikata pa je dolžan na utemeljene zahteve objaviti informacije preko ustreznih sredstev za obveščanje ali pa jih neposredno sporočiti;

- da predlaga in od organov sindikata zahteva, da članom sindikata omogočijo pridobitev tistih posebnih in splošnih znanj, ki so pogoj za uspešno delovanje v samoupravnih organih in v vsakdanji družbeni praksi, in sicer z organiziranjem seminarjev, tečajev in predavanj v organizaciji sindikata ali v posebnih izobraževalnih zavodih;

- da se zaradi varstva samoupravnih pravic in vseh pravic, ki izvirajo iz dela, obrača na službe pravne pomoči

pri organih sindikata. Te službe pa so dolžne dati vse pravne informacije na način, ki je določen v splošnih aktih; prav tako lahko zahteva druge oblike pomoči, ko se mu odreka posamezne pravice in jih ni mogoče uspešno ščititi s pravnimi sredstvi; v takih primerih je sindikat dolžan dati članu družbeno in politično zaščito;

- da v osnovni organizaciji plačuje članarino;

- da v primeručasne brezposelnosti prejema denarno pomoč v skladu z določili pravilnika o financiranju in finančnem poslovanju organizacij in organov sindikata.

Naloge osnovne organizacije sindikata pa so:

- da razpravlja o vseh aktualnih vprašanjih samoupravljanja v delovni organizaciji ter o učinkovitosti in delovanju članov sindikata v samoupravnih organih;

- da v skladu s svojimi pravili in s statutom delovne organizacije oblikuje in uresničuje svojo vlogo kot dejavnik samoupravljanja;

- da ustvarja možnosti za uspešno delovanje članov v samoupravnih organih, stalno spremlja in organizirano premaguje odpore proti razvijanju samoupravnih odnosov in humanih medsebojnih razmerij;

- da spodbuja delavce za povečanje produktivnosti dela, rentabilnosti proizvodnje, ekonomičnost poslovanja in za napredek v tehnologiji in organizaciji dela;

- da obravnava vsa vprašanja v zvezi s proizvodnjo, oblikovanjem ter delitvijo dohodka in osebnih dohodkov v delovni organizaciji in si s svojim delovanjem prizadeva, da bi se v praksi čim dosledneje uresničevalo načelo delitve po delu;

- da obravnava in daje predloge s področja varnosti in higienske zaščite pri delu;

- da spremlja in obravnava probleme v delovni orga-

zaciji, ki nastajajo v zvezi s kršitvijo samoupravnih pravic delavcev in njihovih pravic iz dela, da ugotavlja vzroke za takšne kršitve ter sklepa o ukrepih za njihovo odpravljanje;

- da ustvarja možnosti za večji vpliv delavcev pri oblikovanju samoupravne politike v združenih delovnih organizacijah, v občini in v širših družbeno-političnih skupnostih, da bi se tako stalno povečevala udeležba članov v družbenem delovanju delovne organizacije in družbeno-političnih skupnosti;

- da daje konkretne pobude za usposabljanje članov in organiziranje oblik splošnega in dopolnilnega družbeno-političnega in družbeno-ekonomskega izobraževanja;

- da ustvarja razpoloženje za stalno usposabljanje vsega članstva, da bo le-to čim bolj pripravljeno za vseljudsko obrambo;

- da obravnava socialna vprašanja članstva in probleme osebnega in splošnega standarda, da daje in sprejema stališča ter daje predloge za oblikovanje in uresničevanje realne politike osebnega in splošnega standarda delavcev;

- da vpliva na razvoj pa tudi organizira kulturno-prosvetno delo, družabno življenje, oddih, razvedrilo, športne in druge dejavnosti;

- da daje in posreduje pravno pomoč posameznim članom sindikata in skrbi, da se zavarujejo pred samovoljnimi kršitvami samoupravnih pravic in pravic iz dela;

- da socialno ogroženim članom omogoča potrebno materialno in moralno pomoč;

- da si prizadeva včlaniti v sindikat še nevčlanjene delavce;

- da neguje mednarodno delavsko solidarnost;

- da stalno spremlja vse oblike informiranja v delovni organizaciji, da daje pobude

in konkretne predloge za izpolnjevanje sistema in formiranja, da obvešča članstvo o svoji aktivnosti in še posebej o delovanju izvršnega odbora.

Z obrazložitvijo temeljnih pravic in dolžnosti članov sindikata, kakor tudi dolžnosti in nalogah osnovne organizacije sindikata, pa sem dal le delen odgovor na uvodno vprašanje in zato izlagam še naslednjo informacijo.

Osnovni vir dohodkov celotne organizacije je članarina, ki znaša 0,60 % od skupno ustvarjenega mesečnega osebnega dohodka posameznega člana (sem štejejo tudi nadomestilo dohodka člana med njegovo boleznijo). V osnovu za obračun članarine grede torej vsi dohodki člana, od katerih se plačujejo prispevki na osebni dohodek.

Članarino delimo po naslednjih merilih:

- osnovni organizaciji sindikata — 35 %;

- organom Zveze sindikatov in sindikatov posameznih dejavnosti Ljubljana — 30,5 %;

- organom Zveze sindikatov in sindikatov posameznih dejavnosti Slovenije — 24,3 %;

- organom Zveze sindikatov in sindikatov posameznih dejavnosti Jugoslavije — 10,2 %.

Ob koncu pa je gotovo najzanimivejše, kam gre teh 35 % sredstev, ki ostanejo v osnovni organizaciji. Moram reči, da so glede na vsesplošne potrebe zelo majhna. Nimam namena biti preobširen, v glavnem se razpoložljiva sredstva trošijo kot denarna pomoč članom, za preventivno okrevanje, za rekreacijo, šport in kulturo, izobraževanje, za proslave, komemoracije, za administrativne stroške itd.

S tem mislim, da je vprašanje zadoščeno in da bo moje pojasnilo le imelo pozitivne posledice.

TUDI SINDIKAT POSVEČA POZORNOST IZOBRAŽEVANJU DELAVCEV

Kakor ostali organi družbene skupnosti tako tudi sindikat posveča pozornost izobraževanju sindikalnih delavcev.

Delavska univerza »Boris Kidrič« iz Ljubljane je v sodelovanju z mestnim svetom zveze sindikatov Ljubljane in mestnimi odbori sindikatov: delavcev v gradbeništvu, storitvenih dejavnostih, prometa in zvez, delavcev v industriji ter v kmetijstvu, živilski in tobačni industriji organizirala petdnevne seminarje. Seminarji so bili v Škofji Loki ter so v delu po dejavnosti potekali skozi ves mesec.

Tudi naš IO sindikata je za enega od seminarjev določil šest članov, med katerimi sem bil tudi jaz. Moram reči, da je bila tematika pestra in zanimiva. Obravnavali smo naslednje teme:

- Program za stabilizacijo in socialne razlike;
- Ustavni amandmaji in samoupravljanje v organizacijah združenega dela;

- Gospodarjenje in samoupravni sporazumi pri oblikovanju in delitvi dohodka in osebnih dohodkov;

- Vloga, naloge in nekatere metode političnega delovanja v sindikalni organizaciji;

- Oblike in metode neposrednega komuniciranja.

Seveda ni manjkalo diskusije, ki je bila v marsičem kljub zelo dobremu izvajanju predavateljev tudi zanimiva in koristna.

Škoda je le v tem, da se je ta seminar odvijal v tako ozkem krogu, saj so na njem razpravljali o stvareh, ki v pretežnem delu zadevajo vsakega člana sindikata — nas vse.

Edo Robič

Pogostejše kot požar zaposli naše gasilce voda. Skladišče pločevine v obratu avtoopreme so tudi letošnji nalivi ogrozili. Škodo so preprečili naši gasilci.

ALKOHOLIZEM-problem posameznika, družine, podjetja in vse družbe

V enem od prejšnjih sestavkov smo videli, da se že v petih letih čezmernega pitja pojavijo zdravstvene okvare. Poglejmo si danes malo natančneje, kakšne so te okvare in zakaj pride do njih.

Kako deluje alkohol na človeški organizem je že dolgo znanstveno proučeno, še vedno pa niso popolnoma jasne vse faze tega delovanja. Tudi še ni raziskano, zakaj se pojavljajo različne pojavne oblike alkoholizma, o katerih smo govorili v prejšnjem članku. Povsem nedvoumno pa je, da je alkohol za organizem strup. Kot strup deluje v telesu neposredno ali posredno. Neposredno deluje tako, da direktno okvari posamezna tkiva, s katerimi pride v dotik; predvsem sluznico želodca in črevesja. Posredno pa kvari tkiva in organe s škodljivimi snovmi, ki nastanejo pri razgradnji alkohola ali zato, ker alkoholikom primanjkuje vitaminov, posebej vitamina B. Zakaj alkoholikom primanjkuje vitaminov? Predvsem je to posledica neustrezne, kakovostno slabše hrane, ker alkoholik na splošno manj je zaradi tega, ker mu alkohol nadomesti del kalorij. Včasih pa alkoholik tudi čisto preprosto zračuna, da mu ostane manj za pijačo, če si kupi hrano. Denar, ki mu ga tako odšteje žena za malico, porablja raje za pijačo.

Do pomanjkanja vitaminov pa pride končno tudi zaradi spremenjene funkcije posameznih organov, ki jih je alkohol že tako okvaril, da so moteni v svojem delovanju. Posledično obolevajo zaradi alkohola zelo različni organi, najpogostejše pa naslednji:

- možgani v kakih 90 % primerov,
- spolne žleze v 85 % primerov,
- srce v 70 % primerov,
- ledvice v 64 % primerov,
- jetra v 50 % primerov,
- želodec v 45 % primerov.

Zelo značilne so še okvare živčevja (bolečine v nogah, slabljenje in tresenje rok), črevesja (motnje in bolečine v trebuhu), dalje pride do povečane vranice, poškodbe pljuč, zobnih okvar itd.

Alkoholiki se tako čutijo bolne, slabotne in izčrpane; koliko tožijo o bolečinah v želodcu, srcu, nogah itd., pa je seveda odvisno tudi od dolžine pitja.

Seveda pa alkohol izzove tudi številne duševne motnje, ki so lahko prehodnega značaja ali pa se razvijejo v težke, neozdravljive duševne bolezni. Zavedati se namreč moramo, da alkohol najbolj razdiralno vpliva predvsem na možganske celice (glej procent!), ki jih uničuje, suši in se ne morejo nikoli več popraviti.

Kako občutimo opisane telesne težave, nam je bolj ali manj znano, poglejmo pa si malo bolj nekatere od duševnih motenj.

AKUTNA PIJANOST je posledica enkratnega uživanja alkohola. Je ena od zelo hudih oblik zastrupitve in se pogosto konča tudi s smrtjo. Zlasti pri otrocih je pri akutni pijanosti število smrtnih primerov veliko več, kot si mislimo. Takšna zastrupitev se pogosto konča s smrtjo zato, ker ni uspešnega zdravljenja, ki bi pospešilo razgradnjo alkohola v telesu. Za lažjo predstavo povemo, da se le del alkohola izloči iz telesa s izdihanim zrakom in s sečem, večina pa se ga razgradi v jetrih. Delovanja jeter pa ni mogoče pospešiti.

Čeprav takšna akutna pijanost, o kateri sedaj govorimo, ni oblika alkoholne bolezni, pa vseeno privede do vrste motenj in težav, zlasti v prometu in sodobni industriji. Utemeljene so torej zahteve po preprečevanju alkoholizma in pijanstva.

PATOLOŠKA (BOLEZENSKA) PIJANOST je posebno težka oblika prejšnje pijanosti. Pojavi se lahko pri kom, ki se je opil prvič v življenju, pa četudi z majhno količino, ali pa kadarkoli med alkoholno boleznijo. Zakaj se patološka pijanost pri nekem pojavi, pri drugem pa ne, še danes ni zanesljivo ugotovljeno, najbrž pa je vzrok v posebni nagnjenosti posameznikov.

Glavne motnje te pijanosti so v zmedenosti opitega človeka, nemirnosti, agresivnosti, napadalnosti in poznejši popolni (le redko delni) nesposobnosti, da bi se spominjal, kaj je bilo z njim. Nevarnost te pijanosti je predvsem v tem, ker bolnik ne kaže zunanjih znakov pijanosti in jo je zato težko prepoznati.

Med najbolj pogostimi in tudi najhujšimi akutnimi (nenadnimi) duševnimi motnjami je **DELIRIUM TREMENS**. Temu stanju ljudje v domačem jeziku pravijo, »da se mu je zmešalo«. Navadno se pojavi med alkoholizmom, ko je le-ta trajal najmanj pet let. Najpogostejše se pojavi iznenada, zlasti pa ob kakih drugih boleznih, poškodbi ali podobnem.

V deliriumu tremensu je bolnik izrazito nemiren, prestrašen, zmeden, ima temperaturo in se pot, trese, srce mu močnejše bije, lahko pa tudi hitro odpove. Bolnik halucinira, to se pravi, da vidi ali sliši stvari, ki jih ni. Ti prividi so največkrat težke vsebine; grozeči, gnusni ali podobno. Bolnik se proti njim bori, se brani in je lahko nevaren za svoje in tuje življenje. Največkrat pa vidijo miši, podgane in drugo golazen.

Delirij se pričinja največkrat počasi in se jasni znaki kažejo le ponoči. Alkoholik ima hude sanje, strah ga je, ne more spati, se znoji, srce mu razbija, boli ga glava. Čez dan ostaja še normalen, s časom pa se to stanje razvije v težko obliko

deliriuma tremensa. Pri nezdravljenju alkoholizma se deliriji pojavljajo in velikokrat tudi smrtno izidejo.

Poleg naštetih komplikacij privede nezdravljena alkoholna bolezen tudi do težkih duševnih bolezni, kot so halucinoza, bolesta ljubosumnost, alkoholna epilepsija (božjast), psihoza Korsakov, demenca in še druga duševna ali živčna obolenja. Vse te bolezni zahtevajo zdravljenje v psihiatričnih bolnicah, pri tistih pa, ki povzročijo popolni intelektualni (razumski) propad, pa tudi doživljenjsko oskrbo v podobnih zavodih.

(Se nadaljuje)

Dogodki po devalvaciji so povzročili težave tudi na področju kadrovanja. Neurejene cene so povzročile zastoj v proizvodnji, zato nismo sprejemali novih delavcev. V prvem četrtletju letošnjega leta je prišlo v tovarno 38 novih delavcev, delovno razmerje je prekinilo 87 delavcev. V to število je všteti šest delavcev, ki so odšli na odsluženje kadrovskega roka in štirje, ki so se upokojili. Na odsluženje kadrovskega roka so odšli: Janko Debevec, Janez Dečman, Henrik Jerom, Jure Žagar, Tone Kovačič in Edo Hršak (vsi kvalificirani delavci).

Upokojili so se: Vinko Smrekar, Danica Milkovič, Zofi Kuhar in Stane Klančar (invalidski upokojenec).

● V mesecu aprilu smo sprejeli dvanajst novih delavcev. Žontar Andrej, dipl. ing. strojništva in Bukovec Nina, dipl. oec. — naša štipendista, sta uspešno zaključila šolanje in sta se zaposlila kot pripravnika.

● Delovno razmerje je prekinilo 13 delavcev, trije so odšli na odsluženje kadrovskega roka, dve tovarišici v pokoj. Skupno je torej odšlo iz tovarne v mesecu aprilu 18 delavcev.

● Odbor za delovna razmerja in izobraževanje je analiziral koriščenje dopustov v letu 1971. Zaradi še nejasne situacije glede cen ni bilo mogoče izoblikovati predloga za DSP, kako naj koristimo dopuste v letošnjem letu.

Sprejet je bil sklep, čim bo vprašanje cen rešeno, se ponovno takoj sestane odbor, da zavzame stališče o koriščenju dopustov, seveda z vidika proizvodnih nalog. To se pravi, da bomo morali dopuste uskladiti, da s povečanim obsegom proizvodnje delo ne bo zaradi prevelike odsotnosti delavcev trpelo.

● NEKAJ PODATKOV IZ LETA 1971:

Največja odsotnost zaradi dopustov je bila v mesecu avgustu, juliju, decembru in septembru. V teh mesecih pa je porasel tudi bolniški stalež, saj je bilo v mesecu avgustu kar 105 delavcev v bolniški, v septembru 103 delavci in oktobru tudi 103 delavci. Zaradi dopustov in bolniške ni bilo v mesecu avgustu na delu kar 305 delavcev, to pa je velik problem za proizvodnjo in izvršitev nalog.

ZOFKA KUCHARJEVA ODŠLA V POKOJ

Tudi Zofki Kuharjevi so se dokončno iztekla leta službovanja, dočkala je svoj zaslužen pokoj. Na njen zadnji delovni dan, ki ga je pretežno preživela v znamenju slovesa, sem jo obiskal na njenem delovnem mestu; to je bilo cvetja, ki so ga ji ob slovesu podarile njene dolgoletne sodelavke. Seveda ni manjkalo tudi drugih daril.

Tam je sedela Zofi, vsa vznemirjena, lahko bi rekel kljub preživetim letom na prvi pogled mladostna, dasiravno ni mogla skriti notranjega nemira, saj to je bil vendar finale vsega doživetega v našem kolektivu. Očitno se ji je videlo, kako ji misli beže nazaj v leto 1948, ko je še mlada, polna moči nastopila službo kot administratorka v tem kolektivu. Najprej je opravljala manj zahtevna dela, končno pa je pred enajstimi leti po njeni predhodnici prevzela mesto šefa mezdne oddelka, na katerem je bila do danes.

Ob vprašanju, kako se počuti ob slovesu in če morda nima bojazni, da ji bo v pokoju dolgčas, je dejala: »Veste, da mi ni lahko, saj sem tukaj prebila pol svojega življenja.

Dve prijateljici se pogovarjata: »Peter mi neprestano ponavlja, da sem najlepše in najbolj čudovito dekle na svetu. Ali naj se poročim z njim?« »Raje ne!« »Zakaj ne?« »Ah, raje ga pusti v tem prepričanju.«

Človek vseskozi šteje leta, mesece in dneve, ki ga še ločijo do pokoja, ko pa končno napoči ta dan, v katerem sem prav danes jaz, ga obide neka bridkost. Ni lahka ločitev od kolektiva, še težja pa je od sodelavk, s katerimi sem se vseskozi dobro razumela.

Kar zadeva dolgočasje v pokoju, moram reči, da je že poskrbljeno, saj imam vnučka, ki mi je v kratek čas in razvedrilo, sicer sem pa gospodinja, za te pa veste, da jim nikoli ne zmanjka dela.

Ob koncu naj se še vsem iskreno zahvalim za vso pozornost ob mojem slovesu. Če ni vedno šlo vse gladko, pa naj mi oprostite; smo pač delovni ljudje; že sam rek pa pravi: »Kdor dela, ta tudi greši«. Da nihče ni nezmotljiv, to naj nam bo v opravičilo.

Vsemu kolektivu pa želim, da bi se kaj kmalu obrnilo na bolje in da bi še nadalje delali tako kot do sedaj v dobro cele družbe.«

Zofki iz vsega srca želim obilo zdravja in res prijetno in dolgotrajno uživanje zasluženega pokoja.

Edo Robič

Posredujemo pregled dopustov za leto 1972 — po obratih, številu dni in številu oseb, ki imajo po letih zaposlitve pravic do naslednjega števila dni dopusta:

Obrat	15 dni	19 dni	26 dni	30 dni
Embalaza in tiskarna	187 oseb	204	175	60
OTP	128 oseb	125	118	28
Zalog	73	150	91	17

Komisija za izbor kandidatov za preventivno okrevanje je zaključila delo. Zaključki dela komisije so bili že objavljeni v 9. številki Biltena.

Delo mladinske organizacije

- V tem sestavku vas hočemo seznaniti z delom mladinskega
- aktivna »SATURNUS« v mesecu marcu in aprilu. MA se je
- mnogokrat sestal ter obravnaval več vprašanj o problemih
- mladih v našem kolektivu in uspešno izvedel vrsto akcij.

V začetku meseca marca smo se na Dan žena spomnili vseh žena in deklet ter jim poklonili obeske. Kmalu zatem smo izvedli našo osrednjo akcijo tega meseca oddajo »SATURN 72«. Želeli smo, da bi s to oddajo pritegnili k sodelovanju čim več mladih tudi iz drugih delovnih kolektivov in mislimo, da smo v tem popolnoma uspeli. Ta oddaja je močno odjeknila v vseh kolektivih, kar potrjujejo tudi pohvalne izjave njihovih predstavnikov v tovarniških in občinskih glasilih.

Mladinski komite se je zadnji čas nekoliko zmanjšal. Zaradi tega smo ga razširili z novimi člani. Novi člani so pripravljeni sodelovati z ostalimi v vseh akcijah, ki si jih je komite zadal v začetku leta.

Rekreacija je med mladimi v zimskem obdobju nekoliko zastala, predvsem pri tistih mladincih, ki se ne ukvarjajo z zimskimi športi. Prepotrebni prostor — telovadnice nam ni uspelo dobiti, kot smo jo imeli lansko leto.

Na sestankih smo si prizadevali, da povečamo zanimanje za kulturo med mladimi. Posebno še ugodnosti, ki jo imamo v našem kolektivu z nakupom abonmajev v Dra-

mi, Operi in Mestnem gledališču.

Pripravljamo se na problematiko konferenco o stanovanjski problematiki. V ta namen bomo izvedli tudi anketo med mladinci Saturnusa, v kateri bomo skušali dobiti odgovor na vse stanovanjske probleme.

Na volitvah v delavske sveste smo podprli vse naše kandidate, vendar je bilo malo mladih izvoljenih v delavski svet podjetja. Od šestih kandidatov iz različnih delovnih enot sta bila izvoljena samo dva (Jože Kosec — Zalog in Erika Božič — AE).

Na seminarjih v Škofji Loki in v Bohinju sta našo organizacijo zastopala po dva mladince. Tema seminarjev je bila »Akcija 75« in »Temeljna organizacija združenega dela«.

Tradicionalnega pohoda »Po poteh partizanske Ljubljane« se je udeležilo pet ekip. Pohod je bil 6. maja 1972.

Razpravljali smo tudi o glasilu, ki naj bi ga izdajala mladina naše tovarne. Govorili smo o sobi, kjer naj bi se mladina zbirala ob sestankih in raznih akcijah.

Soglasno smo potrdili kandidaturu tovariša Janeza Laha, strokovnega sodelavca MK

ZMS za vzgojo in izobraževanje, za novega sekretarja MK ZMS.

Delavska univerza »Boris Kidrič« je skupaj s komisijo za idejno politično vzgojo pripravila mladinsko politično šolo za člane predsedstev. Slušatelji se bodo seznanili z aktualno družbeno problematiko in z nalogami ter dolžnostmi, ki jih imajo kot člani ZMS, hkrati pa se bodo naučili uspešno delovati v organizacijah.

Program obsega naslednje teme:

— družbena politična ureditev SFRJ in samoupravljanje;

— problemi razvoja gospodarstva v širši družbeni skupnosti in gospodarjenja v gospodarski organizaciji;

— religija in cerkev;

— metode političnega delovanja;

— idejna vloga ZKS in njen nadaljnji razvoj;

— oblike in naloge neposrednega komuniciranja;

— naloge komunistov in drugih članov političnih organizacij v sedanjem trenutku.

Politično šolo obiskujejo trije člani našega komiteja. Naši mladinci so se tudi udeležili proslave ob 60-letnici rojstva Borisa Kidriča.

To je kratek pregled dela naše mladinske organizacije v preteklih dveh mesecih.

Za MA SATURNUS
Janko Inglič

kot njeno srce. Planinam pa se je morala zahvaliti, da je spoznala tako čudovitega fanta. Čutila je, da isto čuti tudi Bojan, saj jo je med pogovorom nenehno objemal s smehljaji.

Proti vrhu je začela sopihati kot parna lokomotiva, tako da ji je Bojan moral pomagati nesti nahrbtnik. Vendar sta bila na vrhu z vsemi drugimi poplačana za ves trud, saj se je pred njima odpiral razgled na vse strani. Lahko sta samo sedela in občudovala svet pod seboj.

Zvečer sta z Bojanom drug ob drugem skupno opazovala sonce, ki je zahajalo za hribi. Novo čustvo, ki ga je Maja spoznala, se je pomešalo med čudovite vtise, ki jih je prinesel ta dan. Njene misli je pretrgal rahel Bojanov poljub, prvi poljub, ki ga je Maja doživela.

Občutki, ki so napolnjevali njeno notranjost, so jo hoteli raznesti. Zanj je bilo to nekaj novega, nekaj enkratnega.

Pisk tovarniške sirene jo je zdramil iz sanj. Njena starejša prijateljica je v istem trenutku zakričala proti njej:

»Maja, greš z mano? Malica je?«

Izključila je stiskalnico in se priključila sodelavkam. Z občudovanjem je gledala prijateljico, ki ji v naglici obmizji komaj uspelo povedati, kako je lačna. Ko je videla, da Maja skoraj nič ne je, je strokovnojaško pripomnila:

»Aha, punca je zaljubljenja. Saj se ti tudi po očeh vidi,« jo

MINIPIORTRET

Ankica Andrić (20) dela v Saturnusu dve leti. Je delavka v štancariji obrata Avtoelektrike.

Povedali so mi, da ste iz okolice Sarajeva, ko pa govorite slovensko, pa ni zaslediti tujega naglása. Kako dolgo ste že v Sloveniji?

V Slovenijo sem prišla s petnajstimi leti. V začetku sem imela z jezikom težave, potem pa sem hitro napredovala.

Ali je v Saturnusu vaša prva zaposlitev?

Pravzaprav ne. V Slovenijo me je pripeljal stric, ki tukaj dela. Pri drugem stricu sem se nato zaposlila kot gospodinjka pomočnica. Ta čas se mi tudi šteje v delovno dobo. Nekega dne pa sem si zaželela, da bi se popolnoma osamosvojila. Vložila sem prošnjo za zaposlitev v Saturnusu.

Ali ste zadovoljni na delovnem mestu? Koliko znaša vaš osebni dohodek? Kako uporabite ta denar?

Na delovnem mestu sem zelo zadovoljna in delo mi je zares všeč. Osnovni osebni dohodek znaša 850 dinarjev, z normo pa se je vrtel tudi že okoli 980 dinarjev. Za sobo pri zasebniku plačam 250 dinarjev, potem pa je še elektrika, voda. Za malice in kosila odštejem nekako 300 dinarjev, ostalo pa je za obleko in obutev. Vsak sesc nekaj. Če moram kupiti plašč, mi pomaga malo teta, pri kateri se potem en mesec zastoj hranim, malo pa si pomagam s kreditom.

Veliko smo se pogovarjali tudi o športni rekreaciji. Radi bi najeli telovadnico za treniranje raznih športnih panog.

Ali se morda ukvarjate s športom?

Prej sem igrala roket in se ukvarjala z orodno telovadbo. Zdaj sem morala vse opustiti zaradi dela v turnusih.

Ali ste se udeležili Pohoda ob žici okupirane Ljubljane?

Da, bila sem vodja ženske ekipe. To je bil že moj tretji pohod in prvi v Saturnusu.

Anamarija Verden

no šolo. Ali jo nameravate končati?

Oče je umrl, ko sem bila stara dvanajst let. Bilo nas je pet otrok. Preprosto ni bilo možnosti, da bi se naprej šolala. V jeseni pa nameravam naprej v šolo. Rada bi kon-

čala osemletko, potem pa še morda kakšen tečaj.

Slišala sem, da ste zelo aktivna članica mladinskega aktiva v Saturnusu. O čem pa v zadnjem času največ razpravljate?

O stanovanjskem vprašanju. V Saturnusu mora biti vsak pet let, da dobi pravico za kredit oziroma sobo ali stanovanje. Želim, da bi to dobo skrajšali in da bi lahko že prej dobili kredit. Vprašanje je trenutno še odprto.

Veliko smo se pogovarjali tudi o športni rekreaciji. Radi bi najeli telovadnico za treniranje raznih športnih panog.

Ali se morda ukvarjate s športom?

Prej sem igrala roket in se ukvarjala z orodno telovadbo. Zdaj sem morala vse opustiti zaradi dela v turnusih.

Ali ste se udeležili Pohoda ob žici okupirane Ljubljane?

Da, bila sem vodja ženske ekipe. To je bil že moj tretji pohod in prvi v Saturnusu.

Anamarija Verden

je še zbodla in ji nagajivo pomežiknila. Maja je zardela in pobesila trepalnice. Danes ji je dan mineval kot v sanjah, spet ni slišala ropota, ki ji je drugače napolnjeval ušesa. Delala je z lahkoto kot še nikoli. Novi občutek in vtisi iz planin so jo povsem prerodili. Želela si je še večkrat oditi v planine, seveda Bojan ne sme manjkati, pa saj sta se tako tudi dogovorila. Zopet bi rada občudovala planike, murke, vrhove planin, ki ponosno zrejo v doline, vedela je, da bo njena pravkar vzplamtela ljubezen do Bojana in planin vedno polna vedrine, kot planina rož in sonca.

Ob dveh jo je že čakal Bojan pred tovarniškimi vrati...

Ivan Ferbežar

Dva dečka ležita v travi ob progi in gledata vlak. Pa prvi: »Če bi bil ta vlak iz čokolade, kje bi ga začel ti jesti?« »Najprej bi pojedel kolesa, da mi ne bi pobegnili.«

Mladost

Enakomerno udarjanje stiskalnice se je mešalo med ropot v oddelku. Skozi okna je sijalo dopoldansko sonce na obraze žensk, ki so sedele za stroji. Vsakdanji obrazi, ki pa bi ti pokazali, če bi jih natančneje pogledal, drobce življenja: vsakdanje skrbi, potrlost, obupanost, romantičnost, veselje, kup majhnih doživeti. Kot ogledalo časa, ki nas vleče med kolesi vsakdanjega ritma.

Vendar ona danes ni slišala ropota, danes ji je sijalo sonce v srcu. Napolnjeval jo je nov občutek, ki ga dotlej ni poznala. V duhu ni bila za strojem, ampak nekje daleč v njenem svetu. Njene modre oči so nehote spremljale izdelke, ki so drsli v zaboj. Drug za drugim so naletavali, kot kaplje dežja, na kup, ki je počasi naraščal.

Njena rahlo zardela lica so izdajala njene misli, ki so hitele k njemu, ki ga je spoznala na svojem prvem izletu v planine. Opazila ga je v fantovski družbi, ki jo je vneto primahala za njihovo skupino. Beseda je dala besedo in kmalu so se vsi smejali domisljicam, ki so naenkrat pozivile razgovor. On se je prešerno smejal. Vriski fantov so odmevali med macesni, ki so stegovali svoje zelene veje

med skale. Že na prvi pogled ji je ugajal. Temni kodri so mu nagajivo viseli preko porjavelega lica. V njej se je oglasila skrita želja, da bi se spoznala z njim.

Srce ji je vztrepetalo, ko jo je kasneje ogovoril. Z nasmehom se ji je približal. »Bojan sem, ali morda lahko izvem tvoje ime?« Odgovorila mu je preprosto: »Maja«. »Lepo ime. Ali si bila že večkrat v planinah?« »Ne, to je prvič,« je odkimala.

Pogovor med njima je sproščeno stekel. Počasi sta premagovala strmo pot. Bojan ni prezrl ničesar ob poti. Ob njem je spoznala, kaj se skriva v travi, med skalami, imena vrhov, ki so ju obkrožali. Encijan je ponosno razkazoval modro obleko svojim sosedom, planika je kraljevala v steni in opazovala svoje podložnike pod seboj. Veter se je smukal in nagajivo zagajal v pritlikavi bor ob poti. Najbolj pa so bile Maji všeč male murke, ki so kot zardele deklice veselo dvigale svoje glave.

Maja je pričela spoznavati Bojanov značaj in njegovo zaljubljenost v planine. S pomočjo planin je spoznala fanta, do katerega je začutila nekaj več od prijateljstva. Slutila je, da lahko od njega pričakuje čustvo, ki bo globoko

abc SAMOUPRAVLJANJA

Kaj je združeno delo?

Za razliko od najemniškega odnosa, ki se je pojavil in izpopolnjeval v kapitalističnem sistemu in ki se je nekoliko prilagojen obdržal tudi v socialističnem sistemu administrativno-birokratskega tipa, je »združeno delo« nova vrsta združevanja človeškega dela v jugoslovanskem samoupravnem socialističnem sistemu.

V ta pojav so zajeti posamezniki, zbrani v delovnih enotah, tovarnah in skupnih službah. Po tehnološkem ali teritorialnem načelu so združeni in medsebojno organizirani z namenom, da bi proizvajali, prodajali ali delali ustrezne usluge.

Osnovna značilnost zdru-

vanja je v tem, da imajo njihova proizvodnja ali njihove usluge družbeni smisel in smoter, da temelji njihova dejavnost na samoorganizaciji in samoupravljanju. To pa pomeni, da delajo, proizvajajo in na ta način ustvarjajo in razporejajo svoj dohodek, da bi zagotovili potrebe nadaljnje proizvodnje (razširjena reprodukcija) in zadovoljili življenjske potrebe delovnih ljudi in njihovih družin.

V vseh oblikah združenega dela je treba dohodek razporediti v skladu z vloženim delom in prispevkom pri soustvarjanju dohodka vsake delovne skupnosti in posameznika.

Starši in otrok

Nezgode v otroški dobi

Od prvega leta starosti dalje so nesreče ali nezgode glavni vzrok smrti v otroški dobi. To pomeni, da umre zaradi posledic različnih nezgod več otrok, kot jih umre zaradi kateregakoli drugega obolenja. Ker so prav starši tisti, ki lahko preprečijo marsikatero nezgodo pri svojem otroku, se nam zdi potrebno, da starše na to opozorimo.

Preprečevanje otroških nesreč je problem, katerega so se lotili različni strokovnjaki, zdravniki, psihologi itd. Rezultati raziskovanja tega problema so pokazali, da lahko starši preprečijo marsikatero nesrečo.

Osnovna načela za preprečevanje nezgod v otroški dobi so:

Primeren nadzor otroka

Dolžnost staršev je, da varujejo otroka pred nevarnimi okoliščinami. Na primer: starši ne smejo puščati malega otroka samega na cesti ali v sobi, kjer gori ogenj ali pa je odprto okno. Dobro je, če odrasli, preden zapuste prostor, v katerem se nahaja majhen otrok sam, še na hitro pogledajo ali ne preti otroku v sobi kaka nevarnost.

Varnostni ukrepi

Do mnogih nesreč bi ne prišlo, ko bi mame in stare mame ne puščale svojih tablet in praškov na policah in v predalih, ki so otroku dosegljivi. Ko je v hiši majhen otrok, je treba nekoliko spremeniti hišni red in navade ter jih prilagoditi otroku!

Opozarjanje na nevarnost

Otroka moramo seznaniti z nevarnostmi, ki mu grozijo, in ga hkrati nanje pripravljati. Otroci, ki so prekomerno varovani in zaradi prekomernega strahu staršev nimajo priložnosti razvijati svoje samostojnosti in spretnosti, veliko prej zaidejo v težave kot otroci, ki so si pridobili primerne izkušnje. Zato moramo otroka pravočasno naučiti prečkati cesto, plezati na drevo, plavati in podobno.

Vzgledi

Starši ne smejo nikoli pozabiti, da predstavljajo otroku vzgled in da jih bo otrok posnemal. Če vidi majhen otrok mamo, kako stoji na oknu in pomiva šipe, je prav možno, da bo tudi sam poskušal pomiti šipe na enak način, seveda s svojimi najboljšimi nameni.

Nespretno otroke z motnjami vida, sluha po prestopu bolezni, otroke, ki so še vedno nekoliko slabotni, morajo starši še posebej dobro paziti.

Starši morajo poznati zakonitosti razvoja otroka. Vedeti morajo, kaj je otroku v določenem starostnem obdobju najbolj nevarno. Vedeti morajo, da na primer dojenček nosi v usta vse, kar dobi v roko in so mu nevarni predvsem drobni predmeti, s katerimi se lahko zadavi itd.

Na tak način veliko lažje obvarujemo svojega otroka pred nesrečo.

Vrstne hišice naših delavcev v Polju so tako udobne in lepe, da se z njimi prav radi pohvalimo. Škoda le, da gre stanovalcem na trdo z denarjem. Ali z denarjem ali pa z zavestjo, za praznik OF in praznik dela sta bili izobešeni samo dve zastavi v vsem naselju.

Lado Sluga je šel k frizerju. Ko ga je frizer prijazno vprašal, kako naj ga ostriže, mu je ta rekel: »Na Smrajca...«

Med tem, ko so si vodilni pulili lase, kaj bo s cenami in proizvodnjo, so se fantje v delavnici obrata Zalog hitro znašli: šli so v poizkusno presmerjanje proizvodnje — izdelovanje »karjol«.

Če že pleha ni in je kup že drugih problemov, smo delo družbenopolitičnih organizacij le tako racionalizirali, da za vse dela le nekaj ljudi. Če se teh nekaj o čem pogovarja, pravimo, da so razpravljale družbenopolitične organizacije kolektiva pa je vse O.K.

Če imate težave s prehudim apetitom, vam priporočamo ogled ženskega stranišča v komerciali — to bo gotovo pomagalo.

Modni kotiček

Komaj je minil ta deževni april, že je tukaj mesec maj in pred pragom poletje, in že tudi delamo načrte za počitnice. Ko pokaže termometer tja čez dvajset stopinj, že odložimo kostime in cesta se pisano pobarva.

Letošnja poletna moda ima rada vesele barve, vesele tiske in večno lepe uporabne srajčne obleke; rada se pozibava z nagubanimi plisiranimi in zvončastimi krili. Rada ima široke rokave, dolge, napihnjeno nabrane in stisnjene z manšeto, rada ima dvodelne obleke s krilom, ki se nosi do kolen; s kratko ali daljšo klasično jopico. Navdušena je nad pletenimi brezrokavniki, čez nagubana kratka in seveda čez ohlapne ravne ali spodaj razširjene hlače iz enakega ali kontrastnega blaga.

Ko bodo na vrsti zelo vroči dnevi, kakor jim že rečemo — pasji dnevi, bo lepo tudi s kratkimi rokavi, z modernimi širokimi bluzami. Na počitnice bomo šle raje brez ro-

kavov in tam bodo z veliko črko zapisani vsi mornarski modeli, ki nam jih priporočajo kreatorji, mornarjev bo povsod kar mrgolelo.

In na vrsto pridejo še večeri v mestu ob morju, večeri s plesom na terasi in še kje drugje. Čakajo nas lepi topli časi. Zanje sem vam narisala tole prilogo.

Dvodelni model:

Sestavljen je iz enostavno krojene enobarvne jopice in plisirane krila; zraven nosite lahko klobuk v beli barvi in v isti barvi je tudi krilo. Jakna je temno plava. Letos so v modi zelo veliki ovratniki pri jaknah; risbi si oglejte v kombinaciji s klobukom.

Za poletne in vroče dni pa boste nosile lahka krila. V njih se počutite sproščene in lahke. Če boste naklonjene občudovalcem, se morate oblačiti privlačno. Zelo privlačne in občudovane boste v obleki, ki sem jo priložila. Za

obleko si izberite zelo lahek material. Potiskan naj bo s stiliziranimi ribami. Ko imate že obleko, vam manjka samo še obesek z ribo. Rokavi so napihnjeni in se lahko širijo proti koncu, kljub napihnjenosti morajo pasti po roki zelo lahkotno in elegantno. Za hladne večere vidite tu model: pelerina, ki ni ne dolga ne kratka, nekaj srednjega,

spodaj oblečete majico v mornarskem stilu in krilo, ki je spodaj preklano; okoli pasu pa zavežemo pisano ruto. Zelo praktično, ko vam bo vroče — odvrzite pelerino in vam bo zelo udobno.

Pozor, fantje! Za vas je moda nositi oprijeto in biti eleganten. Ko odložimo plašče, se moramo prilagoditi

toplejšim dnevom in se obleči bolj sproščeno. Kadar nam bo vroče, ne bomo nosili suknjiča, pač pa samo telovnik, spodaj pa srajco, ki je lahko v barvi, in zelo oprijete hlače, hi so v pasu stisnjene s širokim pasom; telovnik naj bo črtast, medtem ko so hlače enobarvne.

Dragica Tesner

TRIM

šport za vsakogar

SRCE BO TEM BOLJ ZDRAVO, ČIM BOLJ GA BOSTE AKTIVIRALI
— TRIM

Današnji človek fizično pomanjkljivo razvito bitje

Razvoj znanosti in tehnike je bistveno spremenil človekovo aktivnost. Značilen zanj je — konec fizičnega naporu. Med delom ali v prostem času je človek izpostavljen velikim fizičnim naporom. Bolj kot stroj večja delovni učinek, bolj se človek podreja njegovi krutosti in njegovemu mehanizmu.

Verižni način dela in avtomatske naprave krepe to tendenco, ki zadeva vse: delavca, kmetovalca in gospodinjca.

Dva nasprotna si vidika označujeta tak razvoj: na eni strani višji življenjski standard, prehrana in boljše higienske razmere; na drugi strani pa današnji človek, ki se spreminja v fizično pomanjkljivo razvito bitje. Mnogo boljši in hitrejši promet podaljšuje človekov prosti čas, a hkrati skoraj popolnoma ukinja delo njegovih gibalnih organov. Stalna napetost živčnega sistema, psiho-loška praznina in nezadostno

gibanje, kar vse izhaja iz našega načina življenja, negativno vplivajo na telesno in duševno zdravje današnjega človeka.

Nezadostno gibanje ustvarja motnje, zavore v velikem delu možganske skorje, predvsem v gibalnih celicah. To povzroča spremembe osnovnih funkcij organizma, posebno v metabolizmu — presnavljanju, ki je poleg ostalega odvisen od dovajanja kisika v tkivo, potemtakem bo pre-

skrba tega tkiva v neposrednem odnosu do učinkovitosti kapilarne mreže in direktno odvisna od sestave krvi. Nezadostno gibanje civiliziranega človeka zmanjšuje delovanje teh funkcij. Sorazmerno nizka raven presnavljanja povzroči slabo delovanje sistemov, ki so z njimi povezani: dihalnega, srčno žilnega in prebavnega sistema ter žlez z notranjim izločanjem. Normalne proizvode energije spremljata kakovostna in količinska prilagoditev organov. Pri večini civilizirancev tkivo sčasoma oslabi.

Temu moramo dodati še položaj delavca pri delu, ki je ponavadi nefiziološki — nepriroden. Ker pogosto sedi nagnjen naprej, se mu skrajšajo mišice sprednjega dela prsnega koša, medtem ko se hrbtne mišice podaljšajo. Hrbtne mišice tako ne bodo več sposobne opravljati svoje osnovne funkcije, to je podpiranje hrbtenice. Taka drža telesa je v mnogočem vzrok poklicnih deformacij in zmanjšuje gibalne sposobnosti. Mnoge študije dokazujejo neposreden odnos med postopnim slabšanjem zdravja in dolžino poklicnega dela, neupoštevajoč seveda normalnega staranja.

Stalna napetost živčnega sistema in pospeševanje delovnega ritma često privedeta do živčne utrujenosti, ki pre-

prečuje sprostitve, povzroča nespečnost in neugodno vpliva na druge sisteme. To je vsekakor v zvezi s povečanim številom duševnih in živčnih bolezni v večjih mestih. V tem članku bi težko omenil vse dokaze, ki kažejo na ugodne vplive telesne vzgoje in športa. Omenil bom najpo-

membnejše. Zanimivo je, da so srčne napake manj pogoste pri ljudeh, ki se gibljejo, saj je znano celo, da nekateri srčne bolezni zdravimo z telovadbo itd. Neglede na svojo socialno vlogo bo telesna kultura koristna vsakega posameznika.

ODGOVOR:

Iz organizacije podjetja izhaja, da uprave podjetja sploh ni, čeprav se pogosto v vsakodnevnem življenju ta pojem še vedno uporablja. Podjetje ima organe upravljanja in vodenja ter strokovne službe. Noben od teh sestavnih delov te organizacije podjetja ne sestavlja uprave podjetja. Finančna sredstva (denar) se v podjetju delijo na osnovi pravilnikov in planov, ki jih sprejemajo organi upravljanja. Pojem uprave podjetja pa je ostal med kolektivom še iz časov administrativnega upravljanja podjetja, to je pred predajo tovarne delavcem in uvedbo delavskega samoupravljanja.

Bo vratarница muzej?

V 4. številki Glas Saturnusa na strani 8 v spodnjem levem stolpčku opisuješ pod rubriko »Pa brez zamere« tudi našo vratarnico, v kateri se suši meso v živi podobi dan in noč. Prav lepo si jo upodobil z »raufkamro«. To je že skoraj prelepo ime. Kar zadeva temnico za razvijanje filmov, pa skoraj ne bi držalo, saj imajo v naši tovarni precej lepše prostore za tako delo, samo s to razliko, da so bili zgrajeni mnogo pozneje kot vratarnica, ki je stara že skoraj 50 let in ni čudno, če je počrnela in ljudje v njej posiveli. Če omenim sebe, sem letošnje leto izpolnil Abrahamovo leto in preživel v tem prostoru polovico tega časa, to je 25 let. Vseeno pa upam, da bo enkrat prišla na vrsto za adaptacijo tudi ta vratarnica, za katero že pripravljajo načrte, in sicer že več let.

N. N.

Pripominjam, da bo mogoče vratarnica ostala za spomin kot muzej, saj ni enega prostora v tovarni takšnega, kot je bil pred 25 leti, ko sem prestopil prag tovarne Saturnus in se zaposlil v naši tovarni.

Slavko Johan

Vojaki pišejo

Spoštovani urednik!

Ponovno se vam oglašam, toda tokrat iz drugega kraja. Že skoraj dva meseca je, odkar sem prišel v prekomando in sedaj sem v Prištini oziroma malo stran od letališča. Mesto sem si ogledal enkrat, ker si ga večkrat nisem mogel. To pa zaradi karantene in nikamor nas ne pustijo. Upam, da bo kmalu ukinjena in da bomo šli v mesto in domov. Sedaj, ko nimam več obuke, šele vidim kakšno je pravo vojaško življenje. Več smo prosti in veliko časa prespimo ali pa se ukvarjamo s športom in raznimi deli. Mnogo se govori o skrajšanju roka na 15 mesecev, in če bo res, potem bom kmalu na polovici. Tega pa ne vem zagotovo. Če vi kaj več veste o tem, mi pa odgovorite, saj bo zanimalo še kakšnega našega vojaka.

Moram vam povedati, da nisem prejel nobene številke

glasila in nič ne vem, kaj je v naši tovarni novega. Če morete, mi ga pošljite, da bom na tekočem.

Sedaj pa vam bom napisal kratko zgodbo o mojih prvih vtisih v armiji.

Že ko sem naredil prve korake po garnizonu, sem za seboj slišal vzklike kot so: regrut, remo, fazan in podobno. Takrat sem bil še v civilni obleki in vsak je vedel, da sem prišel v vojsko. Noč sem prespal na vojaškem jogiju. Zjutraj, ko so nas prebudili z zvonečim »diž se«, sem se počasi skobacal iz postelje in že slišal prigovarjanje deseterja. Potem so nas odpeljali v kuhinjo. Na vratih je visela stara kost, ki so jo nam v čast obesili stari borci. Dobili smo nekaj hrane, toda jaz je nisem okusil, ker sem vedel, da imam še malo civilne hrane. Po zajtrku smo odšli na zadovoljevanje in dobili veliko opreme, da nisem vedel kam z njo. Ko smo šli proti kopalnici, sem vedel, da so to zadnji trenutki civilne obleke na meni. Po striženju in kopanju sem oblekel vojaško obleko, in počutil sem se, kot da imam na sebi oklep. Ko pa sem se pogledal v ogledalo, se pa skoraj ne bi poznal. Čas je prinesel svoje in navadil sem se na vojaško življenje. Vedel sem, da ne bom vedno mladi vojak. Sedaj je že prišel čas za druge. Še in še bi lahko pisal, toda zaenkrat je dovolj. Končujem s pisanjem in bi ob tej priliki čestital podjetju ob prazniku dela in mu zaželel še veliko nadaljnjih uspehov.

Pozdravljam ves kolektiv, sodelavce iz ročne orodjarne, kakor tudi vas!

Vaš sodelavec

Moj naslov:
Hiršman Bojan
V. P. 2253/2
38002 Priština
SR Srbija

Dragi urednik!

Pišem vam kot vojak in kot prvo se vam najlepše zahvaljujem za denar, ki ste mi ga poslali in za trud in pozornost, ki mi jo izražate.

Prosil bi vas, če bi mi lahko poslali »Glas Saturnusa« in Biltene. Že za vnaprej se vam zahvaljujem. Namreč zelo rad bi videl kako kaj napredujete in kaj se dogaja v našem Saturnusu.

Celotnemu kolektivu bi zaželel najboljše uspehe v nadaljnjem delu in mnogo sreče v prihodnje.

Želel bi pozdraviti vse moje sodelavce in sodelavke iz okroglega ter štiriočnega oddelka. Posebno pa bi želel pozdraviti direktorja Saturnusa ter tov. Novak Braneta in tov. Keber Janeza.

Pošiljam vam lepe pozdrave in hvala za vaš trud, ki ga imate z menoj.

Moj naslov:
Dominik Jurjevec
V. P. 5812/2
91002 Skopje

Spoštovani urednik!

Oglašam se vam prvič. Služim namreč vojaški rok v Pulju, in to v kasarni »Sergej Mašera«. Tukaj se imam kar dobro, samo red je malo strožji kot v civilu. Tudi hrana se razlikuje od civilne. Toda človek se navadi na marsikaj. Jaz sem se že navadil na hrano in na red. Zelo težko pa se navajam na srbohrvaško govorico. Zelo me moti, ko ne razumem svojih tovari-

(Nadaljevanje na 12. strani)

(Nadaljevanje z 11. strani)

šev, kadar me kdo kaj vpraša. Tukaj se v kantini ne dobi nobenega slovenskega časopisa, zato vas prosim, če bi mi lahko pošiljali »Glas Saturnusa«. Tako bi bil na tekočem o dogajanjih v naši tovarni.

Sedaj bom pa končal svoje pisanje in vas prav toplo pozdravljam. Posebno še svoje sodelavce iz strojne remontne delavnice. Že vnaprej se vam zahvaljujem za Glas Saturnusa.

Moj naslov:
Kovačič Anton
V. P. 1159-94 c VE-7
52002 Pula

Čenjeni fantje!

Kar vsem skupaj bom odgovoril. Veseli smo, da se oglašate in da nam pišete o vašem prijetnem in zanimivem

življenju. Včasih se malo dolgočasi, in takrat vam misli uidejo mimo stražarja nazaj v tovarno k sodelavcem, pa k dekletom in staršem. Saj to je res težko, ko pa je v našem kolektivu toliko odličnih deklet, vi pa tako osamljeni sanjate samo o lepem. Predlagam vam, da se v prostem času lotite kake lepe slovenske knjige. Nikar »X-100« ali podobnih; v njih ni hrepeneja ne ljubezni in ne domotožja kot ga doživlja mlad človek.

Glas Saturnusa redno pošiljamo vsem, za katere imamo naslove. Biltena pa ne moremo pošiljati, ker je samo za znotraj tovarne. Pišite nam še in tudi kako sliko pošljite.

Hvala za vaše pozdrave, mi pa vam za dan mladosti iskreno čestitamo in vas pozdravljamo!

Urednik

Že veliko let ni naša sejna dvorana doživela tako zagriženih bojov na šahovnicah kot v letošnjem turnirju. Zmagal je Peter Ocvirk

Planinci že brusijo podplate

Planinci smo naposled le začeli sezono. Nenehno deževno vreme nam je požrla nekaj izletov. S turo na Turjak in Kravvo peč smo temu naredili konec. Ta tura je bil res soliden začetek; pravi maraton, 8 ur neprekinjene hoje, 37 udeležencev — tudi otroci. Veseli smo, da so letošnjo sezono začeli obrzi, ki jih med planinci do sedaj nismo bili vajeni. Njih smo najbolj veselili. Želimo, da bi bili še večkrat med nami. Poskušali bomo organizirati enodnevnih lahke izlete, da ne bomo v ponedeljkih preveč bolečih nog. Morda na Mrzlico, Slivnico, Menino planino itd. Sve-tujte nam, saj bi radi čim bolj prebrodili ta zmešani čas

glede delovnih in prostih sobot.

Planinsko društvo, ki je leto prevzelo popolno skrb nad kočo na Mali planini, je že organiziralo delovno akcijo. Malo je bilo udeležencev (na sliki), dela po veliko opravljenega. Še enkrat organiziramo, pa bo koča tip-top pripravljena za obiskovalce. V juniju bo to najlepši kotiček na naši zemlji, z milijoni cvetov encijana in drugih izbranih cvetk. Že sedaj pa samotnega obiskovalca koče pozdravi avrikelj s srajčko rumeno...

...
Lovec se je zvečer vrnil domov in rekel ženi: »Danes pa je bilo slabo, nič nisem prinesel.« »Vedela sem,« je dejala žena. »Vedela? Kako si mogla vedeti?« »Opazila sem, da si zjutraj pozabil denarnico doma.«

Premoč ocvirka

Prejšnji mesec so končali s svojim prvenstvom šahisti. Tekmovalo je 18 tekmovalcev. Glavna značilnost tega maratonskega prvenstva našega podjetja je bila, da so dvoboji bili ostri, remijev pa zelo malo. Žal nekateri mladi igralci niso prihajali vedno na dvoboje pravočasno. S tem so ovirali potek tekmovanja. Upa-

mo in si želimo, da se kaj podobnega ne bi več dogodilo. Premočno je zmagal Peter Ocvirk, ki je imel kar 3 točke naskoka pred drugouvrščenim Gostinčarjem in tretjevrščenim Pestatorjem. Naše prvenstvo je bilo obenem tudi nekaj preizkus zmožnosti in sposobnosti naših šahistov pred septembr-

skimi dvoboji s Teolom, Toplarno, Papirnico Vevče ter Javnimi skladišči.

Končni vrstni red: Peter Ocvirk 16 točk, Janez Gostinčar 13, Tone Pestator 13, Vili Pogačnik 12,5, Viktor Zemljak 12, Marko Krulej 11,5, Andrej Logar 10,5, Milan Pogačnik 10, Anton Levstek 10, Franc Osterman 10, Janez Jakše 7, Janez Hudeček 5,5, Marjan Kolenc 5, Franc Hromc 4,5, Andrej Omejc 4,5, Miro Kisel 4,5, Vili Mozetič 3,5 in Alojz Potočnik 3.

Kegljači v polnem zamahu

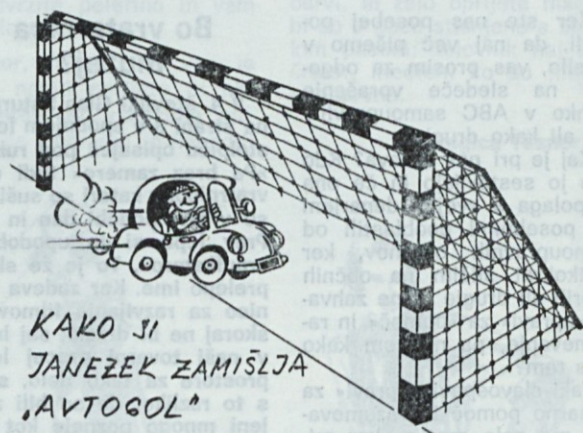
Pričelo se je prvenstvo našega podjetja v kegljanju za posameznike 2 x 100 lučajev. Prijavilo se je 35 članov. Med tekmovalci prevladuje pravi športni duh tako, da so borbe zelo ostre. Razlika med posamezniki ni več kot dvajset kegljev, kar priča o veliki iz-

enačenosti. Star problem pa je naše kegljišče, saj je iz dneva v dan zasedeno, tako, da se bo zadnje kolo odigralo šele meseca junija. Res škoda, kajti med našimi delovnimi ljudmi je za rekreativno kegljanje veliko zanimanje, žal pa le poredkoma pridejo na vrsto, saj tekmovalni klubi

zasedejo v glavnem vse proste termine. Ta problem bo treba čimprej urediti.

Rezultati po prvem kolu so naslednji: vodi Peter Ocvirk 417 kegljev, Franc Jankovič 412, Edo Kukovec 406, Marjan Gradišek 384, Jože Šurk 383 itd.

Zunaj konkurence pa nastopa 6 tekmovalcev; to so tekmovalci, ki so člani našega kolektiva, tekmujejo pa v klubih. Med njimi pa je trenutno najboljši Stojan Tršan s 455 podrtimi keglji.

GLAS SATURNUSA, glasilo delovnega kolektiva tovarne Saturnus, Ljubljana, Ob železnici 16, tel. 313-666 — Ureja uredniški odbor: Slavko Gerlica, Roman Kokalj, inž. Majda Kušar, Miloš Mikolič, Franc Oražen, inž. Tomo Perme, Anamarija Verden. Odgovorni urednik: Slavko Gerlica, telefon 313-666-78 — Tiska tiskarna PTT Ljubljana — Rokopisov ne vračamo.